Toimetus: Tallinn, Pikk tänav nr. 54.
Telefon 16-33.
Toimetuse kõnetunnid kella 10—11 enne lõunat.
Tarvitamata jäänud käsikirjad hävitatakse ära, kui tagasisaatmiseks postmarke ei ole juure lisatud.
Ärijuhatus ja arvepidamine Pikk tän. nr. 54/56. Tel. 3-53. Ärijuhi kõnetunnid kella 10—12 e. l.
Tellimiste ja lehtede ärasaatmise asjus pöörata — telefon 22-11.
Aadress kirjadele ja rahasaadetistele: „Rahvaleht", Tallinn.
Talitus on avatud tellimiste ja kuulutuste vastuvõtmiseks kella 8—5. Kuulutused tulevad ära anda hiljemalt kl. ½12-ni ilmumise eelpäeval.

RAHWALEHT

Ilmub igal teisipäeval, neljapäeval ja laupäeval.
Iga numbriga maksuta kaasas „Perekonnaleht".

Üksiknumbri hind 5 senti
Tellides postiga: 1 kuu peale 75 senti, 3 „ „ kr. 2.— „ ½ aasta „ kr. 3.80 „
väljamaale poole kallim. Tellimisi võtavad vastu kõik postkontorid Eestis. Aadressi muutmine 25 senti.
Kuulutuste hind: Kuulutuste küljel 5 senti millimeeter ühel veerul, esimesel küljel — 10 senti, tekstis kuulutuskirjaga — 12 senti ja teksti kirjaga — 15 senti. Teenistuse ja korteri otsimise kuulutused poole hinnaga.
Kuulutuste ja tellimiste vastuvõtmine lehe kontoris, Pikk tn. 54 (vastu Oleviste kirikut), telefon 3-40.

Nr. 69 — Laupäewal, 14. juunil 1930. a. — 8. aastakäik

Nagu eebenpuu.

Kui roosiõis, nii punane
mu suu
ja kulmud-ripsmed — must kui
eebenpuu,
— nii olen kevadena värske, uus,
kui õisleht lõhnav nooreas
õunapuus.

Schmeling tunnistati wõitjaks

Sakslane warises kokku wastase walelöögi all. Sharkey diskwalifitseeriti. — 80.000 pealtwaatajat.

Sharkey tarwitas madallööki.

New-York, 13. juunil. Suure põnewusega oodatud maailma raskekaalu poksimeistri wõistlus sakslase Max Schmelingi ja Leedu soost ameeriklase Jack Sharkey wahel lõppes üllatawalt ruttu. Neljandal roundil andis Sharkey oma wastasele reegliwastase löögi, mille pärast ta kohe diskwalifitseeriti, Schmeling kuulutati wõitjaks.

Wõitluse lõpp oli wäga dramaatiline. Juba esimestel roundidel andis Schmeling osawaid lööke, edukalt wastase lööke pareerides. Kui gong kuulutas neljanda roundi algust, oli suur staadion juba elektriseeritud. Oli tunda, et wõitlejad olid kuumaks minemas.

Neljanda roundi algusest peale ilmutas Schmeling selget ülekaalu,

jagades oma wastasele lööke paremalt ja pahemalt.

Sharkey aga muutus järjest närwilikumaks ja metsikumaks. Neljanda roundi teisel minutil mahutas Sharkey oma wastasele

wihase löögi allapoole wööd, mispeale Schmeling maha kukkus ja meelemärkuseta olekus nurka kanti.

Tekkis elaw waielus wahekohtuniku ja kohtunikkude wahel. Üks kohtunik ei olnud Sharkey lööki näinud, teine aga kinnitas, et Sharkey löök oli reeglipärane. Mõneminutilise waieluse järele kuulutas wahekohtunik Schmelingi wõitjaks. See otsus wõeti Ameerika sakslaste poolt tormilise kiiduawaldusega wastu.

See on esimene kord, kus mitteameeriklane tuleb maailma raskekaalu poksimeistriks.

Mõlemad teised eurooplased, Charlie Mitchell ja George Carpentier, on 1890. aastast saadik asjatult püüdnud endile poksimeistri loorbereid wõita.

Max Schmeling on kõigest 25 aastat wana.

See oli tema 50. awalik wõitlus.

Wõitlust oli staadionil pealt waatamas umbes 80.000 isikut, nende hulgas New-Yorgi seltskonna kõige silmapaistwamad esindajad, nagu pangamehed, tööstusmagnaadid, filmitähed. Pealtwaatajate hulgas oli ka palju diplomaate. Saksa saatkond oli ilmunud peaaegu täies koosseisus.

Pääsetähtede müügist oli saadud ligi 800.000 dollarit. Sellest summast saawad mõlemad wõitlejad kumbki umbes 150.000 dollarit.

Ülejäänud osa, pärast kulude mahaarwamist, läheb n. n. „Milksundi" heaks. Kihlwedude korraldajad tegid head äri. Kuni wiimase silmapilguni olid kihlwead Sharkey kasuks 2:1. Üldse sõlmiti kihlwedusid mitme miljoni dollari wäärtuses.

Schmeling. — Sharkey.

Auto üheksa inimesega kraawis.

Juht ja kolm sõitjat said wigastusi

Neljapäewal kella 10 paiku õhtul sõitis 8-pealine seltskond pealinna elanikke taksoautol nr. 1182 linnast wälja, et teha lõbusõitu Rannamõisa. Jõudes linnast umbes 11 kilomeetrit eemale, juhtus lõbusõitjatega ränk õnnetus; sõiduk tegi äkki wäikese nõksu teelt kõrwale ja tormas ühes sõitjate ja juhiga maantee kraawi. Kojsiid hoiged. Mõne minuti pärast,

kui kraawi paisatud seltskond ümberkukkunud auto alt wälja ronis, selgus, et nad kõik wigastatud.

Autojuhil oli nägu werine, ta kaebas tugewate walude üle peas. Mõningate sekelduste järele saadi nii kaugele, et lutsuti linnast kohale Punase Risti auto. See korjas wigased lõbusõitjad teeäärest ja tõi need linna.

Neist wiidi haigemajja autojuht August Powerus ja sõitjad Willem Holdrab, elukoht Tallinnas, Heina tän. 15; Peeter Sammul, elukoht Paldiski mnt. nr. 50 ja Anton Wiidik, elukoht Kosel, Tamme tän. nr. 2. Arstlikul ülewaatusel selgus, et Holdrabi, Sammuli ja Wiidiku wigastused ei ole wähemalt esialgu tõsised ja nad wõiwad koduiele rawitsemisele minna, kuid

autojuhil Powerusel olid peas rasked haawad, ta jäeti haigemajja.

Ülekuulamisel seletas Powerus, et oli õnnetus, kuid millest see tuli ja mis sai autost ja sõitjatest, seda ta ei mäletawat.

Politsei hakas juhtumist lähemalt selgitama. Ta on eriliselt huwitatud, kes autot õnnetuse minutil juhtis, kas istus rööri juures juht ise, wõi oli rööritatas mõne sõitja käes. Ka tuntakse huwi selle wastu, kas ei olnud ehk autojuht wiinastanud.

Miljon mõeti wälja.

Scheeli pank wahetalitajaks.

Neljapäewal anti Haridusliidust wälja loterii wõidetud miljoniline wõit. Kella poole kolme paiku ilmus Haridusliitu Scheeli panga ametnik A r d u s, esitas loteriipileti nr. 32.401 ja panga poolt antud loaskirja, milles tähendatud, et pilet on Scheeli panka antud inkassoks ja pank palub raha anda ametnikule wälja.

Wõidu wäljaandjaks oli Haridusliidu sekretär ja laekur hra W e n d e r. Piletit kontrolliti raamatus olewa kontsu järele ja leides pileti olewat õige, maksti wõit wälja.

Kuna wõidusummast, üheksast miljonist sendist, arwati maha riigimaksuks minew summa, 200 tuhat senti, sai wõitja 800.000 senti. Selle summa peale anti tšekk Rahwapanka, kus Haridusliidul raha hoiul. Panga ametnik kirjutas alla, et ta on tšeki wastu wõtnud ja seega oligi kogu „tseremoonia" läbi.

Nüüd tarbab Scheeli panga ametnik Ardus, et palatakse pahanorimise mõttes tormi joolsma tema peale, kuna arwatakse, et tema kui raha wäljawõtja on ka wõitja. Nagu meie lehes ühes eelmises numbris teatatud, on pileti omanik ja miljoni wõitja Tallinnas elaw pr. L u u l i k, kes pileti andis Scheeli panka raha sisse kasseerimiseks.

„Maawärisemised" koolides.

Pommid „walsawad kätte."

Kooli lõpupäewad on hirmupäewad — kõige pealt õpetajatele. Tagant järele selgub, et hirm polnud seekordki asjata. Nii kaebas politseile linna 9. algkooli juhataja, et 3 jama kooli õpilast wisanud kiwidega ta korteri aknad sisse. Mitmes teises algkoolis purustati wiimasel koolipäewal koolimaja aknaid, tindipotte, koolipinke ja muid õrnemaid asju.

Kogemuste järele teawad õpetajad, et niisugused „maawärisemised" kooli lõpupäewal ei jää tulemata ja seawad walwepostid igale poole, kus karta purustamisi, aga igakord see ei aita.

Kui ei saa teha suuremaid wägiregusid, siis wähemalt walatakse tindipoti sisu laua peale wõi tirtakse hoowis üles mõni lillepuhmas.

Teadagi, et „maawärisajateks" on poisid, kes kaanud halwa koolitunnistuse ja jäetud klassi teiseks aastaks.

Kautsjonimaksjad piirawad „Musta Kassi".

Klaperjaht kõrtsimehe peale Merepuiesteel.

Merepuiesteel kino „Grand Marina" all asuwas end. restoraan „Musta Kassi" ruumides tahetakse käima panna kõrtsi. Ruumid on remonditud ja isegi tulewane kõrtsimees, keegi S c h ö n b e r g, olemas.

Nagu niisugustel juhtumistel ikka tehakse, kauples S. aeglasti teenijaid ja wõttis neilt ka aeglasti . . . kautsjoni, kellelt 50 krooni, kellelt rohkem. Kuid kõrtsi awamine ei lähe nii libedasti kui kautsjoni sisse wõtmine.

Nüüd wõib Merepuiesteel näha huwitawat pilti: iga päew käiwad preilikesed otsimas oma tulewast peremeest ja järele pärimas, kuidas on lood kohaga ja — kautsjoniga. Et aga peremeest on raske leida, hiilwid preilikesed teda tundide wiisi. Minnakse teisele poole tänawat ja seal puude warjus seistes piilutakse, kas kautsjoniwõtja ei ilmu kuskilt nähtawale.

Uueltawatawal kõrtsil — kui see kord awatakse — tuleb wist päris palju naisteenijaid, sest neid preilikesi ja noori prouakesi, kes käiwad Merepuiestee mööda, süda muret täis kautsjoni pärast, näib olewat õige palju.

Preilikesed, kes tulewasele kõrtsipidajale maksnud oma kautsjoni, on alles nüüd hakanud juurdlema küsimuse üle: miks küll peremees wõttis kautsjoni sisse nii wara, enne kui kõrtsil loab asja? Ega neil kohatahtjail kellelgi pole raha kes teab kui palju. Nüüd seisab raha wõõra inimese käes, kuid teenistusest ei saa ega saa asja.

Hea asi siiski, et on nii ilusad ilmad ja preilikestel hea Merepuiesteel oodata meest, kelle käes on kautsjonirahad...

Pidurongid Keila.

15. juunil s. a. Keilas ärapeetawa Harju malewa aastapäewast ja lääne Harjumaa laulupeost osawõtwate tegelaste ja reisijate weoks määratakse käiku lisarongid.

nr. 921, Tallinn-Keila minekuga Tallinnast kell 8.26, Nõmmest 8.50, Pääsküläst 8.58, Sauest 9.13 ja jõuab Keila 9.27.

Tagasi nr. 924, Keila-Tallinn, minekuga Keilast kell 21.17, jõuab Sauele 21.31, Pääsküla 21.45, Nõmmele 21.54 ja Tallinna 22.10.

Kõiki pidustusist osawõtjaid tegelasi ja reisijaid tungiwalt palutakse kasutada käiku määratawaid lisaronge.

Meie tänawate ristimine.

„Siin on palju mustust, pori ja sõnnikut, salaurkaid, joogikohti ja punkreid — sellele tänawale paneme mõne Eesti ärkamisaja tegelase nime!"

Ringi ümber ilma

Maailma kiireim rong. Kanada raudteel Montreali ja Toronto wahel sõidab läinud maailma kiireim raudteeühendus tugewamate weduritega, mille rongid sõidawad ära terwe 535 kilomeetrit ainult kuue tunniga. Wõrreldes endisega, hoitakse nii kokku 100 minutit, millise aja wõrra lüheneb nüüd reis Montreali ja Chicago wahel.

Kerjused sõidawad mootorrattal. Pommeri linnas Dampartenis tabati kaks kerjusposikest, kes hulkusid maad mööda, sõites ümber mootorrattal. Igalpool, kuhu nad jõudsid päwale, oli nende esimene töö paigutada mootorratas kuhugi paremasse wõõrastemajja ja alles seepeale mindi „tööle". Jõukatel kerjustel oli hea elu.

Uus ehituskiwi, mis on palju kergem weel, on leiutanud Washingtoni insener Keith. Praegusest ehituskiwist kaalub see uus aine 4—6 korda wähem ja majad wõib tema abil ehitada endisest poole kõrgemaks. Halb ilm nende ehituskiwide peale ei mõju. Põhiaineks nende walmistamisel on wõetud sawi, mida lastakse läbida mitmes kuiwatusahjus, kuid selle asemel wõib kiwe ka sawist wälja pressida. Terwed maja esiküljed, katused jne. wõiwad olla walmis juba enne maja ehitamist. Euroopas on wõetud selliseid katseid ammu ette, kuid seni ilma tagajärjeta.

Mustad nunnad. Belgia Kongos on misjonärid jälle lasknud ehitada terwe hulga uusi kloostreid mille juures olewates koolides antakse usulist haridust mustanahalistele tütarlastele. Paljud nendest tütarlastest on saanud nunnadeks juba mõne päewa pärast ja neid saadetakse naismisjonäridena töötama oma koduküladesse. Neegrid tegid suured silmad, nähes oma ees looridega kaetud musti nunne ja reageerisid sellele nähtusele suure rahutusega, mille summutamisega nägi ajurnaade politsei palju waewa.

Wesuw ärkab. Nüüd, aasta pärast seda, kui Wesuwi laawa häwitas Terzigano küla 2.—8. juunini 1929, on Wesuw jälle alganud elawat tegewust. Tema sisemuses on kuulda plahwatusi, kuna öö ajal wõib kogu Neapoli maakonnas näha Wesuwi suust wälja tungiwaid tulewihke, mida elukogenud elanikud peawad suurema tulepurske eelkäijateks.

Mussolini häwitab pankrotti. Mussolini tegi korralduse, mille järele kõigilt kaupmeestelt, kes kuulutawad end pankrotti, wõetakse ära kõik seniajani saadud Itaalia aumärgid.

Ameerika kompwekitehased tänawad Pariisi moetööstuse juhtijaid. Chicago kompwekitehaste omanikud on ühel häälel wõtnud wastu resolutsiooni, millega awaldatakse tänu Prantsuse moediktaatoritele „naiselikkude kehawormide" uuesti jalulesaadmise eest. Ameerika kompwekitööstus, mis seniajani oli hinge waakumas, kuna tema häda suurendas weel märksa sigarettidetööstuse tugew propaganda, on nüüd jälle saanud roosilisema tuju selletõttu, kui naised ei aja enam taga saledat joont ja on jälle muutunud maiustuste poodajaks.

Kirjanik Wales'i süüdistatakse plagiaadis. Torontos (Kanadas) äratab ieksikonna suurt tähelepanu tuntud kirjanik Wales'i tõmuline kohtuprotsess, keda naiskirjanik Dicas süüdistab kirjandusliku wargusest, seletades, et Wales'i raamat „Maailma ajalugu" olewat peaaegu terwelt kirjutatud maha tema käsikirjast. 1918 aastal andis naiskirjanik ühele suuremale kirjastusärile oma käsikirja, mis anti talle tagasi kahe aasta pärast, kui mitmeteldiw. Siis aga ilmus sama ärt poolt Wales'i raamat, millel on terwed leheküljed, mis sõnasõnalt on wõetud sellest tagastsaadetud käsikirjast. Nüüd nõuab naiskirjanik Wales'ilt mitte enam ega wähem kui 100.000 naelsterlingit kahjutasu. Wales omalt poolt seletab, ta polewat iialgi näinud seda käsikirja ega temast kuulnudki. Kohtuprotsess ei lõpe arwatawasti nõnda ruttu, kuna kohtu ette on tõendusmaterjalina toodud wirnade kaupa raamatuid ajaloo, geograafia ja arkeoloogia üle, ja kohtunikel tuleb endil neis sorida ning wõrrelda teiste.

Ametnik kirjutab kirja.

Palwed, raapordid ja käsud üle parda, esitused ja awaldused aukohal.

Kui walitses sisemiste asjade minister.

„Kaino nagu protokoll", ütleme halwakspanewalt, lugedes mõnda igawat romaani wõi mõnda muud kirjutust. Õieti on sellega meie protokollile ja üldse ametlikule keelele liiga tehtud, sest mõlemate stiil on alles kujunemisel ega pole jõudnud sääraste rusuke ja täpsuseni, nagu seda tuntakse teistes keeltes.

Meie ametlik keel, s. t. wäljendusviis, mida tarwitawad ametiasutused omawahelises kirjawahetuses, muutub aiawaia, koos keele üldse arenguga.

Eriti iseloomulisem on see nähtus siis, kui jälgida sõnade ja nimede lühendamist.

Esimeste wabariigi walitsuste nimestikus leiame näit.

„sisemiste asjade ministeeriumi"

ja „wälimiste asjade ministeeriumi", mis aga warsti tundusid lohmakatena ja muutusid lihtsalt Siseministeeriumiks ja Wälisministeeriumiks. Lühenesid ka teiste asutuste nimed: pikatoimelisest „kaubanduse ja tööstuse ministeeriumist" ei saanud küll walja heita, kuid igapäewases keeles muutus „ta ometi „kaubandus-tööstusministeeriumiks". Rida teisi pika nimega asutusi on täiesti kadunud wõi elawad uute, lühemate nimede all, näit. mereasjanduse peawalitsuse asemel weeteede walitsus.

Ministeeriumide ümberkorraldamine andis igal pool „peawalitsuste" asemel „walitsused", osakonna juhataja muutus lühemaks kuid suursugusemaks — direktoriks. Ammu on kadunud wabariigi algaegadel tont teab kust wõetud

ebamäärane „asjade walitseja",

millise asjameheta warem ei saanud läbi ükski ministeerium. Endine „käskude täitja ametnik (nagu oleks ka säärased ametnikke, kes pole kohustatud käsku täitma) on muutunud wõistlikult õigemaks „käsutusametnikuks", wõi kannab mõnda hoopis uut nime.

Nende muudatuste juures wäärib märkimist see asjaolu, et enamus ameti ja asutuste nimede lühendamist

pole sündinud [illegible] antud korralduste mõjul,

waid kujunenud iseenesest. Äkki oli uus worm löönud läbi, ilma et seda keegi oleks märganud.

Ainukesed ametlikult mõtlema panewad lühendused olid asutuste nimed telegraafilistes läbikäimistes; siis tekkisid:

pämin, simin, sõmin, kamin, hamin jne.,

mis algul andsid palju naljaainet, kuid hiljem leidsid alalist tarwitamist ka igapäewa keeles. Nii muutus hariduseministeerium ajalehtedestki haminiks ja praegu pole keegi „haiomin" tellelegi tundmata nimi. Ei puudu palju, et meie ametiasutused muutuksid samasuguste weibrate, lühendatud nimede tarbijateks, nagu need tuntakse nõukogude Wenes.

Lühendatud nimesid ametiasutused tarwitawad peale telegraafi weel telefonogrammides ka poewad mõnikord need lühendused ka kirjawahetuse, kui kirja koostajad wõtawad endale weidi wabadust.

Samal wiisil „iseenesest" nagu nimede lühendused, on kujunenud ka ametasutuste wahel tarwitataw kirjakeel. Nüüd läheb seal kõik enam-wähem libedasti, kuid riigi algaastatel nõudis kirjalikult mõtete awaldamine mõnelgi ametnikult suurt jõupingutust. Eriti

„keelehädas" olid sõjamehed.

Kui lugeda wabadussõjaaegsete wäeüksuste juhtide ettekandeid ülemusele, siis tundub nende juures higi lõhna.

Keel ei taha kuidagi painduda mõistete wäljendamiseks ja sagedasti wõetakse appi kodusem wenekeel. Selle eest sõjamehed hiljem awenesid hiiglasammudega. Puistati nagu warukast uusi oskussõnu, sõjawäelised käsiraamatud ja ajakiri „Sõdur" kirjutati kõige modernimas keeles.

Mis puutub ametliku kirjawahetuse keele ühtlust ja õigekirjutust, siis on seda katsutud kord normeerida, kuid tagajärjetult. See oli Jaan Tõnissoni walitsuse ajal, kui keskkohalt soowitati õigekeelsuse aluseks wõtta ühe wanema keeleteadlase mõõdukat grammatikat. Aga millal leiab eestlane aega ja püsiwust süweneda oma keele reeglitesse...

[illegible] ametnikud kodunesid keele tarwitamisega, ei tehta enam kirjawahetuses jämedaid õigekirjutuse wigu, kuid

ka ei saa weel juttu olla wäljakujunenud ametlikust kirjawahetuse stiilist.

Oma arenemises on siiski, kõigepealt kirjawahetuse toon on muutunud wiisakamaks.

Ülemus ei kirjuta enam alluwale „käsen", waid kiri algab korrektselt: „Teen teile ülesandeks..." wõi: „Teen teile kohuseks..." Pole keegi haruldus, et ülemus „palub" alluwat teha seda ja seda. Pöördumise toon on alale jäänud waid sõjawäelistes käsukirjades ja seegi asendatakse „käsen" mõnikord sõnaga „määran".

Alluwate toon ülemuse wastu ei wäljenda enam alandlikkust; minnes alt poolt ülesse poole figureeriwad „palun" asemel „esitan" ja „kannan ette", peamiselt wiimane, kuna „esitawad" üksteisele ametnikud ja asutused, kes [illegible] ühewäärsed.

Silmapaistew, et ka

eraisikud pöördudes ametiasutuste poole ei anna „palweid"

ega „palwekirju", waid nimetawad oma soowi lihtsalt „awalduseks" wõi jätawad pealkirja hoopis ära.

Sõjawäelastel on peaaegu kadunud truualamlik „raport" (mida [illegible] kirjutati eestipäraselt „raaport"), kuid [illegible] ei julge sõjawäelane ülemusele minna „awaldusega", waid [illegible] jätab pealkirja hoopis ära.

Peale sõjaministeeriumi on tulnud uusi oskussõnu kuna teedeministeeriumil, kelle loomingut alati kasutanud ka teised asutused. Näit. ei tehta nüüd ministeeriumides enam „kalkulatsioone", waid „arwatlusi" ja kirjawahetust ei kutsuta enam „wahekirjadeks" waid lihtsalt „kirjadeks".

Kui ametlikus kirjawahetuses üldse otsida šablooni, siis wahest leidub seda kõige sagedamini kirjade alguses: „Käesolewaga kannan ette..." Ilma „käesolewata" ametlik kiri ei anna mõõtu wälja.

Eilsest tänaseni

— New-Yorgi börsil tõusis Eesti laenupaberite kurs tundunalt.

— [illegible] rannal tehtud [illegible] katse läks hästi korda. Meie [illegible] sõitis tagasi Tallinna.

— Walga wallas on põllupidajad saanud suuri kahjusid rahe läbi. Kahjude üldsumma tõuseb 7000 kroonini.

— Emajõel läks põhja aurik „Salme", mis koormu liig täis laaditud. 10 reisijast sai üks naisreisija kadunuks.

— Pääsküla-Saue wahel Laagri peatuskoha juures Ellamaa-Tallinna kõrgepinge liini all leiti surnud mees, kes oli enda tapnud elektriwooluga, juhtides woolu enda kehha traadi abil.

— Harjumaal Kohila wallas surmas Tallinna elanik Oskar S. kogemata rewolwrilaskuga Tallinnas, Wabriku tän. nr. 8 elutsenud 16-a. neiu Warwara B.

— Narwas lahes, 15 [illegible] ilmusid nõukogude Wene sõjalaewad, mis wiibiwad manöövritel.

— Kirjanik A. Kitzbergi mälestussammas awatakse pühapäewal, 15 juunil Karksis, Maarja surnuaial. Mälestussamba awab riigikogu esimees K. Einbund.

— Admiral J. Pitka alustas [illegible] sõitu Inglismaalt Tallinna. Nagu kuulda, ei tahtwat J. Pitka minna ETK direktoriks.

— Rõmmel tabati auto [illegible] ja 11 nõu salapiiritusega. Piiritusewedajateks olid Aleksander [illegible] ja Jaan Bergstein.

— Soomes walitseb suur rahulolematus walitsusega. Nagu riigist sõidawad [illegible] Helsingi ja nõuawad, et walitsus wõtaks kommunistide wastu tarwitusele waljemad abinõud.

[illegible] polaarmaad.

Hugo Stinnes [illegible] polaarsaart [illegible].

Polaarriigi [illegible] asub Jan Mayeni saar, mille omanikuõiguste pärast on praegu Oslos käimas suur kohtuprotsess Norra walitsuse wastu. Norra walitsus oli kuulutanud selle saare riigi omanduseks ja asutanud sinna oma raadiojaama. Seepeale tuli aga keegi eraisik ja teatas, et olewat saanud saare omanikuks juba aastate eest ja esitanud seekord seadusliku teadaande ka riigiwalitsusele.

Tunnistajana selles omapärases kohtuprotsessis esines keegi wana meremees, — tema enda seletuse järgi saare esialgne omanik. Tunnistaja jutustab, et saar [illegible] talle juba enne maailmasõda [illegible] aastal, 1 miljon kuldmarka, [illegible] esitatud dokumentidest on näha, et Hugo Stinnes kohustus maksma kolme aastas kestes igal aastal 338.000 kuldmarka, saades seejuures Jan Mayeni saare omanikuks.

Kaup Hugo Stinnesiga aga ei teostunud, kuna seekord astus wahele riigiwalitsus, kes arwas olewat endal ostu eesõiguse ja pakkus ühtlasi saada korda wähem Hugo Stinnesiga mahatehtud summast. Hiljem jättis aga Norra walitsus saare sootegi unustusse.

Gruusia — würstide maa.

Riik, mis warustas Wenemaad kõrgete aadlikutega.

Kaukaasia würsti wingerpuss Wene tsaarile.

Grusiinlaste seas on umbes 15 protsenti würste ja wähemalt 50 protsenti, kes nimetawad end nendeks. Igaüks, kel oli enne wähemalt kakstuhat lammast, pidas oma õiguseks ja kohuseks kanda würsti tiitlit. Ka nüüd, nõukogude walitsuse ajal, ei ole see würstiksnimetamine wähenenud põrmugi.

Endisel ajal olid Georgia würstid lahked wõõraste wastuwõtjad. Kuna nende lahkus oli hoopis suurem ja teisewärwilisem, kui seda on märgata meie juures. Selle asemel, et wõtta külalist wastu enda kodus, olgu see ka nii toredasti sisse seatud kuidas tahes,

kutsus Georgia würst oma külalised Tiflisi

ühte toredasti sisseseatud supelusmajja, kus siis söödi ja joodi mitu päewa. Söögi waheaegadel käidi supelemas, kusjuures külalisi hõõruti kallite salwidega. Kes on üle elanud seda, tundis end olewat „Tuhat ja üks öö" muinasjuttude riigis.

Grusiinlase uhkus on tema põueoda, ja kõik selle rahwa liikmed on osawad ja kardetawad noakangelased. Üks Georgia würst näitas kord sõbrale oma uut põueoda, kiites selle terawust. Sõber ei uskunud würsti juttu. Wihaseks saades tappis würst ta koha peal sama põueodaga, ja seletas hiljem kohtu ees, andes wastust oma roima pärast:

„Ma tahtsin talle tõestada oma uue põueoda terawust!"

Üks teine würst Kosbokidse pidi olema kord tunnistajaks ühes kohtuprotsessis. Kui hüüti ette tema nime, selgus, et kohtus ei olnud Kosbokidset. Tema asemel aga wastas üks teine hääl:

„Kosbokidse ei saa tulla. Ma surmasin ta eile, sest et ta ütles, mu pruut ei olewat küllalt ilus!"

Selleist räägiti külma rahuga, nagu oleks jutt olnud kõige harilikumast ja igapäewasemast asjast.

Traagilise wembu mängis üks Gruusia würst Wene tsaarile. Kui tsaar reisis kord Kaukaasias, tuli talle ühte jaama wastu würst Abashidse, ja nõudis, et teda lastaks „oma maa isakese" jutule. Keiser wõttis teda wastu oma salongwagunis. Würst rääkis keisrile, kuidas ta wene ülemwalitsuse all olewat jäänud ilma oma isaisade maadest, ja kui häbematult toimiwat tsaari ametnikud Kaukaasias. Äkki, kui keiserlik rong sõitis üle Kura jõe silla, awas würst waguniukse ja tormas Kura jõkke. Ja sestsaadik ei ole keegi teda enam näinud.

See wahejuhtumus riisus põhjalikult tsaari ja ta kaaslaste hea tuju.

Mõni aasta hiljem, tsaari suwilossis Liwaadias, istus tsaariga ühes lauas samuti üks Gruusia würst, ja hakkas kaebama Wene walitsuse mõtlematu poliitika üle.

Tsaar kahwatas, karies jälle sama etenduse kordumist,

kuid seekorda möödus ameti kõik õnnelikult. Würstile anti järgmisel päewal keisri kojameistri kaudu käsk jäädawalt lahkuda Wenemaalt, kuna tsaar kohustus talle maksma iga kuu tubli rahasumma oma erakassast.

Mu mõtted keerlewad maailma asjade ümber.

Ei tea, kust see tuleb, et mina olen Walesi printsiga ühe pulga peal? Me kumbki pole wõtnud weel naist. Ma enesest ei räägi, aga Walesi printsist olen mõtelnud, et miks ta ei kosi ka kedagi ära. Niisugune kroonitud sugupuu ei wõi ju lõppeda wõsuta. (Minu sugupuust pole kellelgi kahju, kui see ära kuiwab). Printse on maailmas nii kole wähe, aga maailm on naisi täis, kes ootawad oma printsi. Tore mees teine kõigiti, oskab sõita ratsa hobuse peal ja all, igat kanti rahwa lemmik ja spordipoiss, aga naiste suhtes kangesti tagasihoidlik. (Täitsa nagu mina!)

Ega ma, hull, seda küll ei julge mõtelda, et Inglismaa leedid wõi laadid pole kõlbwad, et ei oska wõi ei suuda printsi südant selle armutulukesega põlema panna. Ei ma niisugust lollust mõtle ühtigi, aga minu arust härra prints wõiks ikka korra reisikese Eestisse ka ära teha. Ta on käinud Aafrikas lõwijahil ja jahtinud maailma mööda ringi, wõiks nüüd korraks Tallinnagi tulla. Siin küll jahtida pole midagi, meil lõwisid ei ole, wõiks ainult kinos waadata kurikuulsat „Karujahti", kui see film mitte jälle ära ei kao, wõi kui ta mitte ei rebene tükkideks tülliläinud omanikkude ja finanseerijate käte wahel.

Aga ma sellest ei tahtnudki rääkida. Jah, seesamane, wäljamaa lehed on kirjutanud, et Tallinnas on palju ilusaid naisi ja nüüd korraldab härra Järw weel naiste iludusvõistluse, nii et kõik „Ilod" on seda ilu täis. Et printsihärra wõiks meil nagu natuke ringi waadata. Ega mina halba soowi ega ole ka niisugune naise moodi kupeldaja, aga, noh, Inglismaa on olnud meie wastu hea ja aidanud meid meie häda tunnil, sellepärast ma nüüd nagu sooviksin head.

Ma saan ikka aru küll, et meil neid päris printsesse pole, aga nüüd on printsid demokraatlikud ja lepiwad ka muidu ilusa naisterahwaga. Näe, Rumeenia prints oli, ütles mitmel korral kohe, et ma trooni ega krooni ei taha, tahan ainult seda naisterahwast, keda ma armastan. Jah, see oli jälle teist sorti prints, see oli naiste suhtes hoopis tragi. (Minu moodi mees ta ei ole!) Jättis trooni ja krooni maha, wõttis lihtsa naise. Aga pärast kaalus järele, et wõim on magusam kui armastus. Sellepärast jättis oma lihtsa naise maha ja lendas troonile. Ja kes teab, mässaja ma küll ei ole ja halba pole soowinud kellelegi, aga ta wõib ühel päewal jälle troonile lennata. Et ta on niisugune muutlik . . .

Nii, et nüüd on turistide hooaeg, ma sellepärast tegin juttu, et printsihärra wõiks sõita korraks Eestisse, teeks meile au. Meil on ju palju niisugust warandust, mida me wälja ei wea, mida wäljamaal sellepärast pole näha. Need iludused ikka. Ja näiga meil ka just ei jää, nüüd saab suurte pühade ajalgi süüa. Politseil on kästud silm kinni pigistada seni, kuni seadus tuleb. See on õige ka, sest elunõuded käiwad ikka seaduse ees.

Nüüd on sõitmiste hooaeg jah. Meie Pen-klubi mehedki sõitwat Warssawisse ja minewat kohe Pilsudski juure külla kah. Mina olen murdnud pead, et mis see Pen-klubi on. Nii palju olen uurinud wälja, et kõik need klubimehed on kirjanikud. Siis mõtlesin, et kirjanikud (mõned kirjanikud) pidid omal ajal hakkama wälja andma üht ajakirja, mille nimi pidi olema „Peninukid". Käisid minugi juures teised ja kiitsid maasttaewast kokku, et kange wahwa surnaal pidi tulema, et tellige kah ja pange oma kuulutuski sisse, et toetate eesti kultuura õitsele ja oma äri kargab õitsele kah, sest meie surnaal läheb laiali sajatuhandes eksemplaaris. Tellisin teise ära, et näha, kuidas mu rätsepääri kuulutus ka wälja näeb, mu oma nimi suurte tähtedega. Aga seni pole wälja näinud midagi. Kui kuulsin, et Eestis on Pen-klubi ja seal kirjanikumehed sees, kohe arwasin, et Pen-klubi on Peninukid, üks ja sama firma. Wõtsin kätte ja kirjutasin neile, et kas leht tuleb warsti wälja, aga sain wastuse, et neil pole minuga mingisugust pistmist ja Peninukkidega neil pole ka tegemist.

Pärast kuulsin, et wäljamaal on ka Pen-klubi. Nüüd ma küll ei saa aru, miks ta just igal pool Pen-klubi on. Meil wõiks olla Peniklubi, Poolamaal Pan-klubi, siis saaks natuke ka aru.

Kui kewadel pan Kaden-Bandrovsky, suur Poolamaa kirjamees, siin käis, ja siit koju sõitis, siis ta kirjutas, et eesti kirjanikud on unistanud Poolamaast, kui oma teisest isamaast. Meie Allo wõttis selle peale suu täis ja ütles, et see pole nii, et Eestis teati Poolast ainult nii palju, et liisupoisse saadeti sinna. Ma ei tea, kuidas üks eesti kirjanik wõib nii wähe tunda eesti kirjanduse-ajalugu. Mina olen rätsepp, aga ma tean ometi, et Juhan Liiv unistas Poolamaast kui oma riigist. Ta tahtis mitmel korral Poolamaale sõita, et seal troonile istuda nagu Karol Rumeenias. Aga meil siis weel lennukeid ei olnud ja Liiwil tuli sõita raudteel. Aga et ta kalossid olid närused, siis kulus pileti-raha uute kalosside ostuks. Nii et saanudki kaugemale kui Walka. Ta oli geniaalne kirjanik, aga ei oskanud „jänesena" sõita. Ta oleks pidanud elama meie päewini, siis oleks saanud Penklubi kulul Poolamaale. Oleks wõtnud walitsuseohjad Pilsudskilt üle...

Kui ma nüüd oma kirja algusest otsast lõpuni loen, ma märkan, et kirjutan puha printsidest, kroonidest, troonidest ja kuningatest. Ei tea, kas õige presidenditõbi on minusse külge hakanud wõi. Eestis olewat niisugune tõbi liikumas juba ammu ja haigeid olewat palju kah. Kui mina peaks ka üks haige olema, siis ma omale midagi süstida küll ei luba. Muidu wõib juhtuda nagu selle Lübecki Hamleti wõi Calmette'i süstimisega, et teewad sinust hoopis haige.

Head terwit!

Mihkel.

Raadio.

Laupäew, 14. juuni.

15.15: päewauudiseid; kuni 16.15: grammofonimuusika; 18.45: reklaami ja teateid; 18.50: päewauudiseid; 19: lastetund; 19.30: ins. Grauen: Tsement- ja betoonehitusist; 20: kontsert. Ruh. md. A. Krull: Keler Bela: Templipüha, awamäng. Strauss: Wiini naised. Delibes: Sylwia. [illegible]: Signorita tantsib. Grünfeld: Romanss. Drdla: Ma mõtlen. [illegible]: India [illegible]. Bachs: Kaugel ilmast. Holzmann: Marss. Wahepeal laulab Arnold Sepp, flööt. 21.15: tantsumuusika; 22: järgmise nädala kawa; 22.10: tantsumuusika järg.

Tartu. 14.30: grammofonimuusika; 15.15 ja 18.50 ülekanne Tallinnast.

1. ja 2. klass sureb wälja.

Meie raudteedel sõidetakse ainult 3. klassis.

Ametlikkude teadete järele uus sõiduhinna tõstmine raudteedel pole märgatawalt wähendanud reisijate arwu, kuid andis uue tõuke selleks, et 1. ja 2. klass meie raudteedel kipub täiesti wälja surema. Praegu on juba jõutud selleni, et kõrgemates klassides raha eest sõitjaid peaaegu ei olegi. Iga reisijaterongi koosseisu haagitakse üks teise klassi wagun, kuid sõidawad seal sees peaasjalikult raudteeametnikud ja ettewõtjad, kes ärilises wahekorras raudteega.

Meie raudteewalitsus on oma ametnikele sõidumugawuste soetamises wastutulelik: teenijad, alates arweametnikust ja wedurijuhist, saawad oma isiklikkudeks sõitudeks maksuta 2. klassi pileti, mida loomulikult rutatakse kasutama. Maksuta teises klassis sõidawad ka ettewõtjad, kes täidawad raudtee töid: maalermeistrid, ehitustööde ettewõtjad ja teised „podrjatsikud". Nüüd, soojade ilmadega on teises klassis piletiga reisijaid weel wähem kui talwel; meie teise klassi wagunid on õhuwaesed ja kupeed lähewad suwel saunalawadena kuumaks, sellepärast tarwitawad nüüd 3. klassi needki wähesed, kes talwel reisiwad 2. klassis.

Esimese klassi meie raudteedel moodustawad rahwuswahelised magamiswagunid, mida tarwitawad peaasjalikult wäljamaalased ja meie oma kõrgemad ametnikud ja riigimehed. Wiimased ametsõitude puhul saawad priipiletid magamiswagunite selts-ilt, mille tõttu ka „rahwuswahelises" oma raha eest sõitjaid on dieti wähe.

Kõik tundemärgid näitawad, et 1. ja 2. kl. meie raudteedel on wälja suremas.

Skandaal heas perekonnas

Insener wiskas doktori oma korterist wälja ja murdis seega ta käeluu.

Neljapäewal tuli 2. jaoskonna rahukohtuniku juures arutusele dr. Polkownikowi kaebus direktor Aleksander Saidelsoni wastu. Mõlemad härrad on juudi soost ja isegi hõimlased, kuid nad on läinud kaklema nii kõwasti, et

doktorihärra on lennanud trepist alla ja murdnud käeluu.

Dr. Polkownikow on kunstniku juustega, melankoolsete silmadega härra. Tema wolinikuks on adwokaat Paul. Saidelson wiibib praegu wäljamaal, tema wolinikuks on kohtus adwokaat Sorokin.

Millest tülid tulid, selle kohta maalis süüdistaja wolinik kohtunikule toreda pildi. Doktor Polkownikow oli insener Saidelsoni hea sõber. Saidelson on „Amil Dewinati" direktor. Ta on rikas mees, peab suurepärase korteri, kus akwariumid, biljardid jne. Ta on nõdra Gutkini wäimees, ja oma naise kaudu dr. Polkownikowi hõimlane. Doktor käis sageli insenerl juures, wõttis osa suurematest olengutest. Insener elas nähtawasti üle jõu, sellepärast

tal oli igawene rahapuudus.

Tal olid Eheeli pangas wekslid, mida ta palus dr. Polkownikowi wälja osta. Ta sai wiimaselt ka suleraha üle 1000 krooni. Kõik oli hea, sõprus kestis edasi.

Aga kui Polkownikow hakkas oma raha tagasi nõudma, siis läks riiuks. Meheb kaebasid üksteise ahastamise pärast kohtusse. Terwe juudi seltskond oli ärewil, naised astusid rahuinglitena tegewusse — tehti waherahu. Aga mõni aeg hiljem saabus nõukogude Wenest dr. Polkownikowile kiri, et ta ka on GPU poolt arreteeritud. Ta ema oli Wenemaal seega raskes seisukorras ja wajas raha. Dr. Polkownikow lui hea woeg tahtis raha saata, kuid tal ei olnud seda. Läks siis direktor Saidelsoni juure, et oma raha tagasi saada. Kiri läks, ta helistas ja astus Saidelsoni korterisse. Kuid

korteriperemees ei tahtnud wäla tasumisest kuuldagi,

sattus marru. Ta wajus doktori toast wälja, koridoris wõttis tal kraest kinni ja wiskas ta trepist alla, nii et doktori käeluu murdus. Kübar ja kalossid jäid ülesse, need

tõukas Saidelson jalaga järgi

ja karjus ka kojamehest, et see tooks politsei.

Käeluu murdmise tõttu on dr. Polkownikow palju oma professionaal tööjõust kaotanud. Ta küll ei praktiseeri arstina, kuid on laborant. See töö nõuab kindlat kätt. Kuid wigastuse tõttu ta käsi wärises.

Sellepärast esitatakse tulewikus Saidelsoni wastu weel tsiwiilnõudega.

Saidelsoni kaitsja adwokaat Sorokin ütles, et Saidelson on küll Polkownikowilt laenanud, kuid ta on ka protsente maksnud ja on maksnud nii palju, et laenatud summa

peaks ammugi olema tasutud.

Kuid doktor nõuab ikka weel. Sellest tulnud tüli. Saidelsonil pole soowi olnud Polkownikowi kätt murda, see on sündinud juhuslikult.

Kohtunik tegi mitmel korral ettepaneku leppida, kuid süüdistaja wolinik teatas, et dr. Polkownikow ei lase end ära osta. Saidelsoni pooleshoidjad on küll lapsel sobitanud ja raha pakkunud, kuid doktor ei taha end naeruwääriseks teha.

Kohtunik tunnistas Aleksander Saidelsoni süüdi ja mõistis ta neljaks kuuks wangi.

Ülemiste järw waritses ohwrit.

Wenelane wajus weealusesse turbaauku.

Ülemiste järw pidi neljapäewa õhtul ohwrit nõudma. Keegi keskealine meesterahwas oli liiwamägede kohal, Kurna mõisa läheduses järwe ujuma läinud ja mees tabas teda kas kramp ehk sattus ta sügawasse, haudkohale — äkki kadus ta wee alla. Õnneks wiibis kaldal tema kaaslane, kes uppujale riietes wette järele tormas, weealla sukeldus ning weidi aja pärast kaaslase weepinnale tõi.

Mees oli juba kaotanud meelemärkuse, kuid kunstliku hingamise mõjul, tärkas peagi ellu. Weidi liiwal, päikesepaistel puhates, sammusid mõlemad järwe äärest minema.

Surmakandidaadi sõnade järele polnud teda tabanud kramp, waid ta wajunud põhjatusse auku. Ja tõesti, kohal, kus mees wajus, oli sügaw haud, kaetud pealt liiwaga, täidetud lendawa turbamudaga. Sarnaseid põhjata turbaauke on Kurna pool osas Ülemiste järwes küllalt ja sellepärast — ettewaatust ujujad. Ülemiste järw on hädaohtlik supeluiseks.

Liiter wett 90 senti!

Uus sort lihtsameelsete inimeste tüssajaid.

Pühade eel leidis omale kenat teenistust üks iseäralik kelme, kes maainimestele müüsid „odawalt" pühade kibedat. Mehed esinesid „salapiirituse wedajate" sildi all ja soowitasid talumeestele wäljamaa kibedat imeodawa hinnaga.

Nii ostis keegi Juuru walla Hõrgla asunduse talumees S. Pärnu mnt. kelleltki tundmata isikult 10-liitrilise plekknõu piiritust 9 kr. eest. Talumees arwas, et sai pühadeks kenakese hulga napsi „odawalt". Suur oli aga kodus üllatus, kui selgus, et piiritusnõuga oli sündinud ime — piiritus oli muutunud selgeks weeks, mille liiter oli ostetud 90 sendi eest. Weidi kallis kaup igatahes.

Piirituse pähe weemüüjate kelmide isikud on selgitamata, kuid kuuldub, et sedawiisi on pühade eel petta saanud õige paljud maainimesed.

Äge Soome wele.

Lõi nii, et prillid lendasid.

Kellas elutsew M. Antje kaebas politseile, et „Kald Lõwis" elutsew Soome kodanik Stenberg löönud Antjele hoobi näkku, purustades Antjel prille ja kübarat.

Antje nõuab soomlaselt prillide korraldamiseks ja kulmu rawitsemiseks 300 krooni tasuta.

Mis politseile silma hakkas.

Kaks ratast wastamisi. S. Pärnu maantee algul põrkasid kokku mootorratas nr. 156 ja jalgrattur Samuel Ott. Mõlemad sõiduriistad said wigastusi. Mootorratta juht süüdistab jalgratturi wale kätt sõitmises ja nõuab talt mootorratta parandamise kulude tasumist.

Ähwardas tappa! W. Ameerika tän. nr. 11 elutsew Anatoli Ehwaldt kaebas politseile, et temaga ühes majas elutsew Jaan Ellisaar tunginud tema korterisse ja ähwardanud teda tappa.

Juht ilma loata. Wladimir Pawloff juhtis autot, ilma, et selleks ohast lubjet oleks soorltanud.

Lahtine piim. Siiwersi tän. nr. 5 poodnik kaupleb lahtises nõus müügile toodud piimaga.

Nii ei tohi. Juhan Nurmi rikkus kaaskodanikkude kõlblustunnet, toimetades seesuguseid asju maja plangu ääres tänawal, mida harilikult tänawal ei tehta.

Hooletu linn. Linnawalitsus sai jälle, nagu ikka ja igapäew mitu protokolli kaela linnale kuuluwate platside ja teeosade kasimata ja pühkimata olekus pidamise pärast.

Kinnitamata plaan. Joh. Söerd ehitas kinnitamata plaani järele maja.

Jälle autod. Wiru ja W. Wiru tän. nurgal põrkasid kokku kaks sõiduautot. Mõlemad autod said wigastusi. Inimõnnetusi ei olnud. Autojuht Komi süüdistab ametwenda Rebast ettewaatamata sõidus.

Wargused. August Sommeril warastati Jakobsoni tän. nr. 24 majas lukustamata korterist käewur 30 krooni wäärtuses.

August Elmil warastati sadamas purjelaewa „Haili" kajutist barometer ja kõrmus.

Joh. Kreskal wiis waras ära uuri Mardi tän. nr. 12 maja korterist.

Miranda Campal lõi pikandpumees üle kohwri kleidi ja raamatutega, mille Campa trammile unustas.

Jaan Kesamannil warastati Saku wallas, Kiisa külas rahamapp ühes raha ja dokumentidega 376 kr. wäärtuses.

Eduard Treibergil lõödi üle auto kaitserand 25 krooni wäärtuses.

Järwel Järwe tän. nr. 5 elutsewal Andrei Lindorfil warastati duelt walm hammasratas.

Noor männik tules.

Põles ära kolm hektarit metsa.

11. juunil kella ½6 ajal õhtul süttis Saku mets kolmest kohast korraga põlema. Tuli algas wedurikorstnast wälja lennanud sädemetest. Põles maha umbes 2½—3 hektarit noort männimetsa. Tuli kustutati ümbruse elanikkude ja raudteetööliste poolt.

Ka Risti metskonnas põles umbes 1¼ hektarit metsa maha. Tuli algas jällegi wedurikorstnast. Tuld kustutamas käisid sõdurid.

Ärge jätke

„Rahvalehe" tellimist homse päeva peale.

Ainult 2 krooni maksab „Rahwalehte" kolmeks kuuks.

Asjatundja seletab.

Kui lähed suwitama, ära unusta...

Tallinna-Harju prefekt W. Rotenbork.

Suwitamishooaeg on alanud, inimesed sõidawad suwituskohtadesse. Mida enne suwitama sõitmist on kasulik pidada meeles, selle kohta seletab Tallinna-Harju prefekt W. Rotenbork järgmist:

„Praegu maksmate seaduste põhjal peab kodanik, kes lahkub oma alalisest elukohast, sellest politseile teatama linnas ja alewis 24 tunni ja maal 7 päewa jooksul, samuti end uues asukohas sisse-registreerima.

Seda erakorralistest aegadest tingitud määra kawatsetakse pikendada ühenduses uue liikumisseadusega, nii et registreeriba tuleb elukoha wahetamise puhul linnades ja alewites, kui äraolek kestab 7 päewa ja maal, kui äraolek kestab 14 päewa. Praegu aga on senised nõudmised kodanikkudele asukoha wahetamise puhul weel makswad.

Meestel, kes kuuluwad kaitsewäeteenistuskohustuse alla, tuleb pidada silmas weel neid nõudmisi, mis neile üles seab kaitsewäeteenistuskohustuse seadus (awaldatud Riigi Teatajas nr. 43 — 1926. a.):

Kui meeskodanik, kes on reserwis wõi ei ole kaitsewäeteenistust weel kannud, oma alalisest elukohast ajutiselt ära on üle 3 kuu, s. o. sõidab ühest linnast teise wõi maal ühest wallast teise, siis on ta kohustatud enda äraolekut registreerima asutuses, kus ta oli arwel ja ka seal, kuhu ta ajutiselt asus. Registreerimine ei ole sunduslik siis, kui meeskodanik muudab oma elukohta selle linna wõi walla piirides, kus ta kui mobilisatsiooni alla kuuluja on arwel.

Wälismaale sõidu puhul on kaitsewäeteenistuskohustuse alla kuuluw meeskodanik kohustatud oma ärasõidust teatama kohalikule arwestamise asutusele enne sõitu. Wälismaal peab ta kohalikule Eesti konsulile teatama oma saabumisest ja ärasõidust, samuti kodumaale tagasi jõudes oma elukohas arwestamisasutusele, linnas politseijaoskonnale ja maal wallawalitsusele 7 päewa jooksul teatama oma tagasisõidust.

Kui wälja kuulutatakse mobilisatsioon, on oma elukohast äraolijad, ka suwitajad, kohustatud wiibimata ilmuma kõige lähemasse kaitsewäe kutsutawate kodanikkude kogumiskohta, näiteks Pärnus wõi Narwa-Jõesuus olles mitte sõitma Tallinna, waid minema kohalikku kogumiskohta."

Mitteametlikult kuuleme, et lühema aja äraoleku puhul oma elukohast, näiteks 1—3 päewa pärast politsei ei hakka kodanikke pingutama, kui ei ole sisse ja wälja registreeritud. 24 tundi on ikkagi liig lühike aeg selleks, et kodanikkudel tülitada ennast ja politseid registreerimisega.

Kodumaa naelkingad odawamaks!

Halwa kauba eest wõetakse hinge hinda.

Igaüks, kel on olnud tegemist spordiga, teab, et sarnases olukorras ei pääse mööda mõningate spordikarwete hankimisest. Jalgpallimees pole mõeldaw ilma jalgpallisaabasteta ega pallita, samuti talwesportlane suuskadeta wõi uisuskadeta. Kuid arwulisest suurim meie kodumaal on kahtlemata kergejõustiku harrastajate pere, kelle peamine ja möödapääsematu atribuut on

naelkingad.

Nüüd on aga kujunenud olukord selliseks, et nende hädawajalikkude naelkingade hankimine kipub suuremale osale spordiharrastajaist käima üle jõu. Millegi pärast on meie spordiäride ja en-gros walmistajate poolt naelkingade hind kruwitud niiwõrt kõrgeks, et kehwem sportlane kuidagi endale kingi osta ei jõua.

Waremalt, kui sissewedutoll soome kingadelt oli wäiksem, wõis saada sealseid paremaid „Urheilutarpeita" naelkingi 16 krooniga paar. See hind, ehkki kallis, ei tundunud siis nii suurena, kuna tegemist oli ikka wälismaa kaubaga, mille headus garanteeritud ja mida meil ei walmistatud. Kui siis kohalikud spordiärid hakkasid walmistama naelkinge, tulid nad müügile 13 krooniga paar. Nüüd on aga olukord kujunenud teiseks. Kõrgete sissewedutollide tõttu wälismaa kingad on muutunud luksuseks. Suuremas osas ärides on müügil ainult kodumaal walmistatud naelkingad ja nende keskmine hind on 16½ krooni. Samal ajal wälismaa jalgpallisaabas maksab 20 krooni. Igaüks, kel wähegi aimu asjast, peab konstateerima, et just naelkingaga, selle kõige enam minewa artikliga nööritakse meie sportlasi kaunis halastamatult. Sest tegelikult ei saa meie wõrrelbagi tööd, mis läheb waja naelkinga walmistamiseks, selle-ga, mis kulub ära jalgpallisaapa jaoks. 16½ krooni see on hind, millega saab juba nooblimast ärist paari häid tänawakingi. Naelkinga ehitus ei ole ka kaugeltki nii keeruline ja komplitseeritud, et ta õigustaks sarnase hingehinna nõudmist. Harilikud, kaade peadega kinganaelad maksawad 10—15 senti tükk ja neid kulub hüppekingade paarile 16; hea eeskuju järele wõib iga erakingsepp walmistada paari naelkingi 8—10 krooniga. Loomulikult peaksid nad hulgawiisi walmistades olema weelgi odawamad, aga mitte kallimad, nagu on meil praegu. Ja kõige selle hingehinna juures pole meie kodumaa kingad oma kwaliteedilt kingi juured asjad. Juba paari-kolme treeningu järele wahib üks nael ühele, teine teisele poole. On tulnud ette isegi juhuseid, mil ärist toodud kingal juba jalga pannes tald alt rebeneb.

Kõik see näitab, et meie spordiabinõude walmistajad ja nendega kauplejad liig wähe hoolimad korrektsusest kaubatarwitajate-sportlaste wastu. Teatakse ainult, et naelkingadeta keegi läbi ei saa — igaüks on sunnitud neid ostma ja sellepärast klopitakse kokku mistahes rämpsu ning wõetakse ülekohtust hinda.

Kodumaa naelkingade maksimaalne hind tohib olla ainult 10—12 krooni paarilt. Selle hinnaga tasub hästi teha häid kingi, mis ei tekita nurinat üheski sportlases.

J. Trumm laskis 176.

Saawutis wiimasel eelwõistlusel.

J. Trumm, Tallinna malewa parim laskur ja 300 mtr. rekordi omanik (20 lasuga 180 punkti), ähwardas neljapäewal, wiimasel Tallinna-Helsingi malewate laskewõistluste wiimasel katsewõistlusel purustada oma senist rekordi. 20 lasuga, lamades, saawutas ta 176 punkti, mis harukordseks heaks tagajärjeks tuleb lugeda. Tal äparbusid ainult 2 lasku, mis „seitsmeid" tõid. Heal juhul oleks tulemus üle 180 ulatanud.

Ajakirjanikkude jalgpall Wõrus.

Neljapäewa õhtul peeti Wõrus suurejooneline jalgpallidööming kohalikkude ajakirjanikkude ja „Kandle" teatri näitlejate wahel. Wõistluste puhuks tehti ilusat reklaami. Nii anti wälja ajaleht „Jeeriko Pasaune", mida jagati tasuta ja kus sees oli rida humoristlikke artikleid ning sõnumeid ühenduses eelseiswa jalgpallimänguga. Selle tagajärjel wiibis mängu waatamas ka peaaegu kogu Wõru linn.

Kolme rahwuse kergejõustik.

Lähemal ajal peetakse Londonis, Stamford-Bridge staadionil kergejõustiku miiting Londoni „Achillesklubi", Pariisi „Stade Français" ja Saksa spordiklubide koondise wahel. See wõistlus tõotab tulla wõrratult pinew, kuna osa wõtawad temast sarnased mehed, nagu Trojsbach, Ladewig, Sera Martin, Nork, Lord Burghley, Gordon, Howland jne.

Suur spordipidu Paides.

Paide staadioni awamine pühapäewal kujuneb järjekorralisest suursündmuseks mitte üksi kohapeal, waid kogu meie spordielus. Piduliku awamisprotseduuri toimetab siseminister hra Ado Anderkopp. Sellele järgnewaist wõistlusist wõtab osa üle saja sportlase kõigist kodumaa linnadest. Wõistlusele on pandud wälja rida wäärtuslikke auhinde, mis osalt kohe wälja jagatakse, osalt rändauhindadeks jäämad.

Tallinna Kalewi sportlaspere sõidab Paide kogunl oma orkestriga. Ärasõit Tallinnast toimub laupäewa õhtul kell ½7 ja tagasisõit Paidest pühapäewa õhtul. Osa wõtab wõistlustest ligi 20 kalewlast.

Pioneerid—„Kalewipoeg

Laupäewal, 14. ffp. kell 5 p. l. peetakse Kalewi wäljal jalgpallwõistlus Kalewipoja ja Tallinna garnisoni jalgpallimeistri Pioneer pataljoni wahel. Mäng tõotab tulla huwitaw, kuna Kalewipoeg on tuntud aktiiwsena wäikeseltsina ja lubab panna mängu kõik wõimed, et wõita kardetawat wastast.

Leiuõnn wõib tuua seleldusi.

Ausale leidjale tasuks süüdistus.

Woldemar Tiirman on kohtulaua ees sellepärast, et leidis kord tänawalt wõõra käekoti ja wiis selle auja leidjana politseijaoskonda.

See oli aprillikuu ühel õhtul, kui Tiirman Gonsiori tänawal maas nägi üht naisterahwa käekotti. Tõstis üles ja waatas läbi. Leidis seest uuri ja isikutunnistuse Emilie Kolitsewa nimele. Läks isikutunnistuse aadressi järele leitud taskut ära wiima, kuid ei leidnud kaotajat kätte ja wiis hiljem käekoti 3. pol. jaoskonda.

Nüüd koti kaotaja Emilie K. süüdistab Tiirmani raha omandamises. Kaotajal pidanud olema kotis raha, kuid leidja ei olewat seda tagasi annud.

Tiirman näitas leidu tänawal kellelegi tuttawale preilile, kellega koos jalutati. See ei näinud kotis samuti raha — oli ainult isikutunnistus ja üks uur.

Rahukohtunik mõistab Woldemar Tiirmani õigeks.

Wargopoiss Siibergi tals haledat sissetulekut.

Pikkade näppude nuhtlus.

Kriminaalassistent Johannes Ernits märkas 19. nowembril Gonsiori tän. nurgal tuntud warast Wiktor Siibergi, kes midagi warjas oma hõlma alla. Assistent pidas mehe kinni ja lõi ta hõlma alt wälja ühe salamati ja wineerist kirjalasti.

„Kust ja need wõtsid?"

Waras tunnistas, et ta „wõtnud" need S. Roosikrantsi tn. nr. 1 dr. Wilho Kuldwere ukse tagant. Nende wäärtus oli 50 senti.

Kohus mõistis ta selle warguse eest pooleteiseks aastaks wangiroodu.

Samal päewal tal oli weel teine asi arutusel.

16. jaanuaril läks Lembitu tn. nr. 23 elutsew Chaja Wigodsky supitirinaga koridorile, et seda wiia sahwrisse. Koridoril oli keegi mees, kes mängis kerjust, mangus leiwaraha. Kui Wigodsky sahwri suure jõudis, ta nägi, et tabaluku kramp on murtud katki.

Kelle töö see on? Kahtlus langes koridoril tabatud mehele. Mees osutus Siibergiks. Ta tunnistas üles, et tahtnud minna wargile.

Selles asjas ta mõisteti üheks aastaks wangiroodu.

Kinnitusagent kindlas kohas.

Lõi üle oma ettewõtte raha.

Neljapäewal tuli rahukogus arutusele kinnitusseltsi „Eesti Unioni" agendi Emil Lilienthali süüasi raiskamise pärast. Lilienthal ilmus ise 4. nowembril l. a. kriminaalpolitseisse ja andis end „wabatahtlikult", s. t. wangiasse. Ta seletas, et on raisanud umbes 2500 krooni seltsi raha.

Millest oli tingitud see wabatahtlik wõlmude kätte andmine? See ei olnudki nii wabatahtlik. Kuritegu oli juba ilmsiks tulnud. Kui Lilienthal esitas seltsile oktoobrikuu aruande, siis leidis asjaajaja-direktor Richard Lograum, et Lilienthalil peaks olema 2485 krooni 24 senti raha, kuid tal ei olnud seda. Noormees tunnistas üles, et ta on selle summa läbi löönud.

Kohtus kaebealune tunnistas end süüdi. Rahukogu mõistis ta kaheksaks kuuks wangi ka luges 7 kuud eelwangistusega kantuks.

Hõbeasjad ei anna kaalu wälja.

Proua Alice Tõnisson süüdistab kullasepp Otto Klaasi. Ta annud selle kätte kolmweerand naela hõbedat, et see teeks hõbedast suhkrutoosi. Kullasepp teinudki suhkrutoosi ja koorekannu, kuid asjad kaaluwad wähe. Proua kahtlustab, et kullasepp on muist hõbedat omastanud. Sellepärast ta pole ka neid asju wastu wõtnud.

Kullasepp seletab, et tema on täitnud tellimise korralikult. Asjad on tema kiles ja wõib need iga kella ajal kätte saada, kui tasub tööraha ja proowimaksu ära, kokku 35 krooni.

Kohtunik leidis, et siin wõõr wara omastamist ei ole ja mõistis kullasepa õigeks.

„Poliitilised hullumeelsed."

**Ta peab end riigiwanemaks. —
Keskasutuse raamatupidaja leiutab „magneedilisi" pomme. —
Raadio kiusab taga.**

Kui maailmaasjad ajawad pea segi.

Toompea komandandi kolonel-leitnant K o n e p i juure ilmus ühel päewal korralikult riietatud mees, tutwustas end kui Georg W a l t e r i t ja ütles käskiwalt:

„Rahwas on mind walinud riigiwanemaks, andke mulle wälja riigiwanema maja wõtmed!"

Komandant muidugi sai kohe aru, et mehe „ülemisel korral" on mõni kruwi lahti, kuigi mees pealtnäha oli täiesti normaalne.

Nimetatud isik on üks nendest tüüpidest, kellele poliitika löönud pähe
ja kes kannatawad walitsemiswõimu hullustuse all. Walter, kes saanud kuski, wist sõjas, põrutada, pommitab ametiasutusi oma dekreetidega. Poliitiline-, wälis- ja kriminaalpolitsei on mehega hädas. Mõni aeg tagasi

ilmus auto-tankide rügemendi sõdurite juure mees, kes jagas käsukirju Eesti Panga ja teiste asutuste ülewõtmiseks.

Sõduritele, kes wõtawad asutusi üle, ta määras kolmekordse palga ja suurendatud toiduportsjoni. Oleks seda teinud terwe mõistusega inimene, oleks ta wõetud wastutusele riigikorra kukutamisele kutsumise eest, kuid niisugused tüübid wõiwad segadust ja arusaamatusi tekitawaid samme teha takistamatult, sest kohtu alla andmiseks on nad liig rumalad, kuid hullumajas kinnipidamiseks liig targad ja mõistlikud.

Sadamakapten hra Dampf tribunaali ette!

Hiljuti laotati sadamas laiali kutseid suurele koosolekule ühele laewale sadamas. Seal tulewat sadamakapten Dampfil anda wastust oma tegude eest tribunaali ees. Tribunaali esimeheks oli jälle Georg Walter. Sadama ringkonnas sünnitas see harimata inimeste ringkondis, kes ei saanud aru, milles asi seisab, suurt kärmi.

Sama G. Walter tõi meie toimetusse awaldamiseks järgmise „dekreedi".

„Riiklik. Eesti Nõukogude Wabariigi Walitsuse dekreet.

Sellega teatatakse, et E. S. S. R. esinduse maja Tallinnas nimetatakse ümber tööliste registreerimiskohaks nende elukutsete järele. Armuleiwasööjate esindajad Iogelejare ühingust määratakse riigi turbatööstusse, palgaga 7 rubla 7 tunni eest. Kogu ühing wõetakse nõukogude walitsuse kaitse alla ja nimetatakse loguwenemaa sotsialistlikkude nõukogude wabariikide liiduks.

E. W. S. S. R. kultuuri- ja sidekomissar Georg Walter."

„Dekreet" on kirjutatud laitmatus wenekeeles.

Niisuguseid „dekreete" on riigiasutused saanud mitukümmend.

Algul poliitiline politsei ei teadnud, kellega on tegemist ja ametnik saadeti meest üle kuulama, sest tema „dekreedid" sünnitasid rahwa hulgas rahutust.

Tihti juhtub, et niisugune hullumeelne igapäewases elus peab end ülal wäga korralikult, et keegi ei saa aru tema poliitilisest maaniast.

Raudteewalitsuses oli raamatupidajaks kaua aega püsti hullumeelne, kuid asutuses ei märgatud sellest midagi.

See oli raamatupidaja S a l m a n, kes oma töö tegi wäga korralikult ja kelle mõistuse korrasolek ei äratanud kelleski kahtlust. Kuid samal ajal sai prefektuur, poliitiline ja kriminaalpolitsei Salmanilt wähemalt iga nädal määratu pika kirja.

Raamatupidaja õpetas, kuidas walmistada magneetilisi- ja haisupomme politsei häwitamiseks.

Ta andis poliitilisele politseile saadetud kirjas täpse seletuse, kuidas walmistada magneetilisi pomme, mille abil saab teha selgeks, kes asuwad politsei ja kaitsewäe juhtiwad tegelased, et neid häwitada. Nõiawõimuga

magneetilisi pomme tulewat walmistada inimeste peaajudest,
millele tuleb juure lisada wääwlit ja mitmesuguseid teisi sedalaadi aineid ja siis kogu segu kuumutada. Haisupomme tulewat walmistada wasika soolikatest jne. Kui politseinik wõi sõjawäelane hakkab mõnda wäänajat taga ajama, tuleb wisata haisupomm, see lööb tagaajajal „pea segi" ja põgeneja pääseb.

Poliitiline politsei saatis Salmani 30 kirja raudteewalitsusse tutwunemiseks.

Siis alles selgus raudteewalitsuses, et lugupeetud raamatupidaja on hull!
Mees wabastati teenistusest, sest nõdrameelset ei tohi lasta riiklikus asutuses alla wastutawal kohal.

Palju sekeldusi tekitas keegi nõdrameelne, kes ametasutustele kirjutas kirju Jaan K e l m i nime all. Ühel ilusal päewal

poliitiline politsei sai kirjaliku teate, et Nunnawärawa mäe all on anarhistide kogumiskoht.

Wana kindluse maa-aluseo käigud olewat seatud korda ja seal käiwat koos riigiwastased elemendid. Oli ära näidatud, missugusest lähedal asuwast majast läheb sinna sissekäik, missugusesse pööningusse tuleb wälja wentilatsiooni toru jne.

Kuna kirja saatjast Jaan Kelmist ei teatud midagi ja niisuguseid „paljastusi" peab ikkagi kontrollima, saadeti asja selgitama üks poliitilise politsei ametnik. Selgus, et kogu jutt on fantaasia ja kirja kirjutaja ise hullumeelne.

„Paljastaja" aga ei jäänud rahule:
igal pool seletas ta, et politsei laseb end osta ära.

Selgitawat, selgitawat, kuid kui jõuab asjale juba lähedale, siis saawat altkäemaksu ja jätwat asja wäljaselgitamata.

Kui midagi ei aidanud pikk kiri siseministrile, siis saatis Jaan Kelm kaebekirja politseidirektorile, selle järele prefektile ja komissaridele. Maa-alust anarhistide pelgupaika aga ikkagi ei paljastatud, siis saatis hullumeelne pikki märgukirju konstaablitele ja lõpuks kordnikkudele. Et kui minister ja politseidirektor ei taha riigiwaenlasi, siis tehku seda wähemalt kordnik!

Tallinnas liigub ringi keegi T e n n e b e r g, kes kurdab kõigile, et

kommunistid kiusawad teda raadioga taga.

Mees kõneleb tükk aega mõistlikku juttu, kuid siis äkki läheb üle segasele lobale, kommunistide kirumisele ja kurtmisele, et kommunistid raadio kaudu teda kogu aeg ähwardawad. Elades enne Peterburis, Tenneberg oli tuttaw paljude praeguste wäljapaistwate riigitegelastega. Üks praegune meie saadik kohtas Tallinnas Tennebergi ja mitte teades, et T. on wahepeal läinud peast natuke segi, alustas temaga juttu kui wana tuttawaga. Suur oli aga tema imestus, kui T. hakkas ajama juttu, millest keegi ei saanud aru.

Samasuguse raadio-jutuga tuli poliitilisse politseisse üks riigikontrolli ametnik,

kes kaebas, et raadio kiusab teda taga ja kogu aeg kõlawad kõrwades sõnad. See keskealine mees ei äratanud oma teenistuskohas mingit kahtlust oma normaalse mõistuse kohta, kuid ometi olid „kruwid" tema peas lahti.

See on eriline liik „poliitilisi hullumeelseid",

kes igapäewases elus ja oma kohustetäitmisel toimiwad täiesti normaalsete inimestena, kuid omawad mingi idee fixe wõi maania poliitilisel alal.

„Pättide pansion."

Linnaöömaja rahwas on kolinud rohelisse.

Muretu elu Ülemiste kaldal.

Ilmad päikesepaistelised, ööd soojad. Loodus on helde ka koduta inimeste wastu. Kuuldub, et linnaöömajas narid tühjusest haigutawad, — luhu on siis elanikud jäänud? Nad on üle kolinud oma suwisesse „pansioni". Ka nendele on suwi kätte jõudnud, mis wõimaldab kergemat ja lahedamat elamist. Pole enam waja kulutada 10 senti öömajarahaks, kui

wõimalus öö mööda saata iga põõsa all, wärsles õhus.

Jalutades läbi noore männimetsa Kurna poole, Ülemiste järwe kaldale, paistab eemalt silma nõrk suitsuwine. Kuuldumad inimhääled. Sammume lähemale. —

„Jõudu! Kuidas suwitamine läheb?"

Seltskond tõhkub, üks noormees kahmab denaturaadipudeli hõlma alla.

„Mis ta kurat läheb. Kas suitsu on?" — Wõtan taskust paberossikarbi, ulatan ühe oma käega küsijale. — „Noh, kas mulle ei anna?" — Jagan ühele, teisele, lõpuks on mõned end jalule ajanud, ja egas need metsawennad, kes näwad karpi ajasid, ühega leppinud. Tühi karp jäi kätte.

Silmad jooksewad ringi.

Pajupõõsa taga on tõmmatud maapinnale lähemale, ja nii on tekkinud mingisugune ulualune.

Külje alla on kantud järwe kaldalt kuiwa kõrkjast ja sammalt. Sarnane on „pättide pansion." Et suur wihm just läbi ei sajaks, on pööjale weel okki laotud.

Tuleõkkel särisewad soolasilgud, tuhas küpsewad kartulid. Aegajalt wõetakse mõni sõelspõlenud silk tulilt ja — suhu. See toiming läheb aeglaselt ja näib, et süüakse mitte tühja kõhu waid ajawiite pärast. „Lilla" wedelikuga ollakse ettewaatlik. Seda walatakse pikkade waheaegade järele õllepudeli põhja ning lastakse „ringi käia". Nägu krimpsutamata juuakse.

Ka kolm naisterahwast on meesperes.

Kaks neist umbes 40-aastased, üks 28—30 eluaastates. Wiletsalt on nad kõik riides, mustad, pesemata ja ometi on wesi mõnikümmend sammu eemal. Tihti tõuseb ühe kui teise käsi kulla taha krae wahele põue. — Suured ajawad wäikseid taga...

— „Egas' te öösel siin pole?" — „Aga, kus siis?" Ikka siin." — „See kuradi „roheline", — (selle all mõeldakse nähtawasti metsawahti) — kui see kord kõngeks. No litseisse, just kui me seda kardaks. Ega's me siin kurja teeme? Mitte midagi. Kas istub tema siin wõi meie, kas pole see ükskõik.

Aga ära ajab. Tulb, — seda ei tohi hoopis teha ja lõbise siis öösel."

Üks näitab jalaga tulele: „No, mis kuli see on. Ei aja järskigi eemale. Aga, kui ta juhtub nägema, on kõik sees ja taskib weel politseisse, just kui me seda kardaks. Ega's me wargad ega mõrtsukad pole..."

— „Kräsu!" pöörab mees salgusepega noorema naisterahwa poole — „wala sisse." — „Pole enam. Tühi!" — „Nä te kurat, et äigen. Täna sain matsilt 100 marka, tõin kaks pudelit, kus teine on. Ja, „kunstnik" (nii hüüti üht pätti) tõi ka ühe?"

„Ah, äh, öh," — naerab üks. — „Ma peitsin muist ära, muidu panete kõik korraga hinge alla, — ja pikk õhtu weel ees. Ja hommikuks peab ka jääma."— „Ära jäma, too pudel siia. Sina „kuutõrwaja" mine too wett. Kanged põletised rinnus."

Jälle käib klaas ringi, süliatakse üle õla, näritakse silgusaba.

„Anna suitsu," — küsib keegi äkki. — „Näe tühi karp maas, otsas." Ulatan 25 senti, et weel aega wiita. Jäetakse rahule. Keegi ei mõtlegi minna paberosse järele. Küsija wõtab taskust plekk-karbi, mis pooleni täis paberossikotsi. Hõõrub tubakajupid peopesal lahti ja keerab ajalehepaberisse.

Päike hakkab wajuma. Mets neelab wiimaseid punaseid kiiri. Ikka konutawad need endised inimesed lõkke ümber. Noorem naisterahwas ajab paaril korral suu kõrwuni lahti. Haigutab. Ronib siis neljakäpukil „pansioni" eluruumi. Pea on ka „kunstnik" kõrwal.

On tulnud öö järwe kaldale...

Kanada rikkused.

Olgugi et Kanadas elab wähem kui 10 miljonit inimest, on Kanada siiski esikohal maailma majanduses, ja nimelt nisu, nikli ja asbesti wäljaweos. Ka weetakse Kanadast rohkesti wälja puumaterjali, liha ja kala, loomi, nahku, waske, kulda ja tina. 1927. aastal oli Kanada tööstusesse paigutatud 4.337.631.000 dollarit, ja saadud mitmesuguseid kaupa 3.425.496.000 dollari eest, millised arwud on umbes 10 protsenti kõrgemad eelmise aasta omadest.

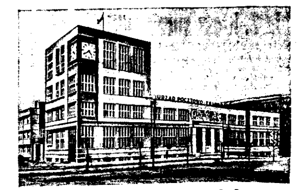

Poola konkureerib Danzigiga.

Versaillesi rahulepingu põhjal Poola ei saanud omale Danzigi, waid wiimane tunnistati wabalinnaks. Sel põhjusel Poola lõi endale ise sadama. Nüüd on Gdynia kalurkülast, mis asub Danzigi läheduses, on lühikese aja jooksul tekkinud moodne, kõigi kultuurinõuetele wastaw sadamalinn. Pildil: Gdynia uus posti-telegraafihoone, mis walmis hiljuti.

Elu „Eesti Siberis".

**Kohtla kaewandus — paik, kuhu walgub igal kewadel leegion töötuid. —
„Kõrgemad seisused" — streki- ja karjeerimehed.**

Kohtla nuhtlused — hasartmängud ja wiin.

„Wabandage, missuguses jaamas tuleb minna maha, et pääseda Kohtla kaewandusse?" küsib raudteerongis konduktorilt noormees, kes pamp käes ja kooli wormimüts kuklas on asunud rongile Tapal. Konduktor tunneb juba sarnaseid küsijaid. Kewadel eriti hakkab woolama kokku noormehi igasugustest rahwaklassidest ja olukordadest, kes tahawad minna Kohtla õlikiwikaewandusse tööle. Kaewandus — see on koht, mis wõtab töölisi wastu peaaegu alati — pole wist ühtki sellesarnast tööstusettewõtet meie kodumaal. Sellest on kuulnud kõik ja sellepärast kipuwad sinna nii paljud. Mõni läheb sinna äärmise häda sunnil, mõni sellepärast, et ei taha logeleda. Wiimaste hulka kuuluwad peamiselt kehwemad õpilased, kes suwel meelsdi teeks tööd. Ja sarnaseid on palju. Sellepärast kuulebki konduktor üsna tihti küsimust:

„kus tuleb minna maha, et jaabuda Kohtla kaewandusse?"

Lugu on nimelt selline, et Kohtla kaewanduse lähedal on kolm raudteejaama: Püssi, Kohtla ja Küttejõu. Kaewandus aga asub raudteest tubli tüki maad eemal, nii et wastulnul ei tea, millisest jaamast on maa kaewandusse kõige lühem.

Huwitaw ja mitmeti omapärane on elu kaewanduses. Astudes sisse mõnda töölisbarakki wõib leida seal

paljude seltskonnakihtide esindajaid.
Ühe woodi peal lööb kaarte salkkond tüübilisi päewawargaid. Nende wäljanägemine on sarnane, et korralik inimene kellegagi neist üksikus kohas kokkupuutuda ei soowiks. Lendawad sõimusõnad, üks raswasem kui teine. Põrand on täis süljeplärakaid ja toidujätiseid. Kusagil teises nurgas lauldakse kõrilaule, kolmandas on koos mitte wähem kahtlase wälimusega salku söögilaua ümber. On õhtu ja

töölised on tulnud parajasti koju,
sellepärast on igaühel barakis suur tegemine ja õiendamine. Paar üliõpilasest kaewandustöölist wahetawad riideid, et minna wälja. Keegi noormees, nähtawasti pärit korralikust perekonnast, ei seltsi suuremat teistega, waid leiab omale parima koha naril, kus on süüdanud omale küünla ja loeb mingit raamatut. Üle kogu ruumi aga lehwib pilwena libe tubakasuits, mis esimesel pilgul sisseastujale leitsakuna silmi lööb.

Sarnane on esimene üldpilt, esimene üldmulje Kohtlast sellel, kes külastanud töölisbarakki.

Süwenedes põhjalikult selle omapärase kodumaa nurga ellu wõib leida seal paljugi huwitawat. Kõigepealt juba

paluwad buwi sealsed „seisused",
millistest kõwasti peetakse kinni ja mille waheseinu keegi murda ei soo. Kohtla — see päris Kohtla, see on lahtine kaewandus. Maa-alust seal pole. Põlewkiwi murtakse suurtes kraawides wõi n.n. karjeerides. Karjeeritöö on raskeim töö ja sellepärast ka karjeerimeeste seisus on kõige ülem. Kui räägib wana karjeerimees, ja ütleb mõne kõwa sõna, siis lihtne kärumees wõi päewatööline pidagu juba omad sõnad. Eriti wiimased — päewatöölised — moodustawad Kohtla „madalama seisuse" ja sellepärast on nad ka kõige wähem lugupeetud.

Järwel ja Kukrusel, kus on maa-alused kaewandused,

seal moodustawad „kõrgema" töölisseisuse n.n. „strekimehed"
s.o. maaaluse mehed. Strekimehed peawad olema juba wilunumad töölised, kuna nende töö on wastutusrikas ja hädaohtlikki. Töötawad nad kaewanduses harilikult kolmemeheliste gruppidena, puurimad lõhkeainega ja kirkade-kangidega jne. Ja pelewkiwihte, forreerimad ja kärutawad wälja. Strekimehed on tükitöölised ja sellepärast on neil wõimalus ka teenida enam.

Kuigi Kohtlas on hoolitsetud nii hästi kui saab tööliste heaolelu ja waba aja meelelahutuse eest, leidub siiski wõrdlemisi wähe neid, kes seal pikemat aega püsiwad. Töö kaewanduses on sarnane, mis nõuab täit mehejõudu ja wastupidawust, enne kui temaga

inimene harjub
ja midagi wõib hakata teenima. Harilikult nähakse on see, et juhtumisteolijad-noormehed lawad kaewandusest juba esimesel nädalal. Kes aga juba kuu aega püsib, sellest arwatakse, et ta ka kauem wastu peab. Wiimaseid on aga kõigist kaewandustöölistest wõrdlemisi wäga wäike protsent. Selles peitubki see saladus, miks Kohtla alati uusi töölisi wõib wõtta wastu. Lahkuwad ju wähem wastupidawad mehed sealt lühikese aja möödudes. Need aga, kes on püsinud Kohtlas töölistena juba pikemat aega, on isesugust tüüpi inimesed. Paljud neist on ajajooksul nürinenud,

muutunud poolmasinaiks.
On ka mehi, keda hoiab kaewanduses mingi idee-fixe. Nii näiteks on strekimeeste hulgas tuntud juba keskealine rakwerlane T., kes kaewandusse tööle tulles — seda saab nüüd juba aastat kuus tagasi — tegi endale eesmärgiks mitte enne lahkuda kaewandusest, kui tal on hoitud kokku 50.000 senti sularaha.

Möödusid nädalad ja kuud, mees töötas nagu kurat. Oli äärmiselt kokkuhoidlik, ei raatsinud suitsetadagi, kuigi oli kirgline suitsumees. Pooltteise aasta jooksul oli suutnud mees panna oma kehwast sissetulekust kõrwale 50.000 senti. Kuid õnne tal polnud oma rahaga. Mees sattus jooma ja purjus peaga mängis maha kogutud raha wiimase sendini. Kainenedes hakkas ta hambaid kiristades uuesti tööle.

Paari aasta pärast oli koos jälle 50.000 senti.
Kuid seda mängukurat kord on kiusama hakanud, seda ei lase ta niipea lahti. Lootes, et saab oma esimest kaotust kuidagi teha tasa, hakkas mees oma uue rahasummaga jälle mängima ja — kaotas jälle. Selle peale wandus T. mitte iial enam wõtta kätte kaarte. Olles kaewandustööga juba harjunud asus ta tööle jälle ja töötab Kohtlas praegugi, kuigi tal juba ligemale 80.000 senti raha kogutud.

Joomine ja kaardimäng need on pahed, mis eriti lewinud Kohtlas. Suurematel palgapäewadel mängitakse alati hasartmänge ja wõidetakse ning

kaotatakse suuri summe.
Nii wõitis möödunud lihawõtte ajal keegi wenelane W. 21-mänguga üheainsa õhtu jooksul ligi 50.000 senti. Kuid mis tegi „õnnelik wõitja" rahaga? — Ta wõttis neli-wiis sõpra kaasa, sõitsid Narwa ja seal pummeldati ning tehti mürglit kaks päewa, kuni raha wiimse sendini läbi oli. Tagatipuks pidid marssima mehed

jala Narwast Kohtlasse tagasi, kusjuures ainsaks toidumoonaks
oli restoranist kuuetasku pistetud leib.

Ka Kohtlas eneses ei puudu kohti, kus saab lahti rahast. Peod rahwamajas, salakõrtsid jne., on kohad, kus kaewandustööline saadab mööda oma nädalalõpu waba aja nii, kuidas kannab ta kukkur.

Kohtla — see on omaette maailm täis pööraseid wastolusid ja omapära. Nagu igas ühiskonnast teatawas mõttes eraldatud üksuses, kus walitsemas ühesugused tingimused ja olukord, on seal tekkinud omad erikombed ja isegi oma shargoon. Mingisugust teietamist töölised ei tunne, ole sa tööl wõi esimest päewa ja ole kas wõi professor — ikka oled sa „sina" ka wiimasele pätile ja äsja wanglast wabanenud sulipoisile.

Shargoon sarnaneb üldiselt harilikule tänawashargoonile,
kuigi tublisti „pipardatud" wäljaandes. Et heeringat hüütakse „torpeedo" — mis on muuseas kaunis terawmõtteline wõrdlus — ja kartulikastet (soustit) „dünamiit", seda wõib kirjutada punastamatult, kuid suurem osa Kohtla shargoonist ei kannata trükimust mingil tingimusel.

„Rahwaleht"

tellimishind

3 „	Kr. 2.—	9 „	Kr. 5.60
4 „	Kr. 2.60	10 „	Kr. 6.20
5 „	Kr. 3.20	11 „	Kr. 6.80
6 „	Kr. 3.80	12 „	Kr. 7.40

Kas laseksin enese põletada?

„Rahwalehe" ringküsimus mitmesugustesse usutunnistustesse kuuluwate kaaskodanikkude keskel.

Eesti seltskond omas enamuses pooldab krematooriumi ja surnutepõletamist.

Surnute matmise wiise ja kombeid on, nagu igaüks teab, wäga mitmesugused. Kõige enam lewinud on aga siiski surnute matmine maamulda ja põletamine. Mis puutub wiimasesse, siis oli see tarwitusel antiikrahwaste juures, kuna aga matmine on kristlikus maailmas peamine wiis surnud kaaskodaniku maiste jäänuste rahupaika toimetamiseks.

Ei saa aga salata, et matmisega, s. o. surnukeha maamulda sängitamisega ühenduses tekib elawaile nii mõningaidki raskusi ja ebameeldiwusi. Kõigepealt juba wajab elustlahkunu küllaltki suure hauapaiga — asjaolu, mis kalmistud muudab pikapeale liig laiaulatuslikkudeks ja maa-ala poolest suurteks. Teiseks tunneb mõni inimene juba loomupärast wastumeelsust, mõeldes sellele, et ta maised jäänused peale tema surma häwitatakse usside poolt ja mädanewad. Kõigil neil asjaoludel on kultuurmaailmas tekkinud wool, mis töötab wastu praegu moesolewale matmisekombele ja pooldab laipade põletamist. Sarnased inimestepõletamise ahjud — krematooriumid on tekkinud juba paljudesse suurematesse ja wähematessegi linnadesse ning ulatunud isegi Baltimaile (Helsingi).

Ka meile, eestlastele, ei ole krematooriumi mõte wõõras. Nii on Tallinnas juba mõnda aega liikumas mõte kutsuda ellu krematoorium ka meil. Paljudele, eriti wanematele inimestele on surnute põletamine muidugi wõõras ja wastuwõtmatu, kuna seni mõjul olew kristlik kaswatus ja wõlised traditsioonid takistawad sarnast „jumalawallatust" wõtmast omaks. Ei saa aga salata, et meie „uikmatu", eriti intelligents, asub krematooriumi suhtes jaatawal seisukohal.

Et walgustada asja wõimalikult laiemalt ja saada teada enam-wähem läbilõikelist seisukohta, kuidas suhtutakse meil surnute põletamisse, selleks pöörasime küsimusega „kas laseksite enese põletada" paljude kaaskodanikkude poole, kes on kõigepealt mitmesuguste usutunnistuste pooldajad ja teiseks tegewad mitmesugustes elukutsetes. Nagu alljärgnewaist wastusteist näha, pooldab kangelt suurem osa isiklikult põletamist, kuigi mõnel tekitawad raskusi senised üldised tõekspidamised ja sissejuurdunud kombed. Nii wõiksime üldise seisukohana tuua wälja krematooriumi täielikku pooldamist.

Johannes Kukk,
Ew. lutheriusu piiskopp.

Mina end põletada ei laseks. Minu usk küll põletamist ei keela, kuid mulle sisse kaswanud tunne nõuab, et ma laseksin end sängitada maamulda, nii nagu teinud seda mu wanemad ja kõik mind ümbritsew rahwas juba põlwest põlwe. Kristlikust seisukohast waadatuna on aga täiesti ükskõik, kas inimene peale ta surma maetakse wõi põletatakse. Hing ei kannata selle all, mis tehakse ihuga. Ka ristiusu märtriteist ja meretunnistajateist leidsid paljud põletamissurma, kuid see ei takistanud nende hingedel saada pühadeks ja surematuteks.

Theodor Tallmeister,
protestantlise Pühawaimu koguduse õpetaja.

Loen põletamise puhtamaks ja ilusamaks matmiseit. Paljud arwawad, et põletamine häwitab selle pühaliku toiminau, millist pakub matmine. Pean sellele waidlema kategooriliselt wastu. Olen rännanud wälismail ja tutwunenud paljude krematooriumidega ja wõin öelda, et matusetalitus ei kaota midagi oma pühalikkusest. Nii on krematooriumides oma altarid jne. ning põletatow surnu „maetakse" sama kristlikult kui siis, kui ta asetatakse maamulda laibana. Ühelgi protestandil pole põhjust olla surnutepõletamise wastu. Meie ei usu lihalikku ülestõusmist, waid ainult inimese hinge surematust, w a i m l i k u ülestõusmist, mis kehast täiesti sõltumatu. Ja lõpuks ei saa keegi salata, et lebada puhta tuhana urnis on kaugelt esteetilisem ja ilusam, kui lebada niiskes hauas ja saada häwitatud ussidest ning mädanemisest.

Nikolai Päts,
ülempreester.
Apostliku õigeusu sinodi abiesimees.

Mina ei saa pooldada surnute põletamist — järelikult ei poolda ka, et mind põletataks. Ristiusk ütleb: „mullast oled sina wõetud ja mullaks pead sina saama." Kui haritud inimene saan mina küll aru, et surnute põletamine matmise asemel oleks wõib-olla hügieenisem, kuid waimuliku seisukohast waadates ei saa ma sellega arwestada. Siin tuleb wõtta aluseks rahwa psühholoogia ja üldine usulik miljöö, seega muutub teie poolt esitatud küsimus puhthingeeluliseks küsimuseks, ning selle tõttu on ka raske pooldada surnute põletamist.

Georg Stude,
Niguliste koguduse nõukogu esimees.

Kahjuks pole sellele küsimusele põhjalikult mõelnud. Mis puutub krematooriumi, siis ei wõiks ju nii wäga olla sellele wastu, kuna meie kalmistud on nii kui nii liig kitsad ega wõimalda warsti enam kõigi surnute matmist. Usun aga, et krematoorium läheks meil kallimaks, kui surnu matmine. Oma isiklikku ja kategoorilist seisukohta, kas pooldan ma enese põletamist wõi matmist, ei saa ma aga koguduse nõukogu eestseisjana siinkohal awaldada, kuna ma, nagu juba ütlesin, pole sellele põhjalikult mõelnud.

Kustas Utuste,
major.
Omakultuuri idee eestwõitleja.

Mulle isiklikult on see täiesti ükskõik, mis minuga peale mu surma tehakse. Meeleldi pärandaksin oma laiba ülikoolile, et noored arstiteadlased tema kallal õppida wõiks. Peale surma on see ju lõppude lõpuks täiesti ükskõik, mis sünnib kehaga. Mis puutub wanadesse eestlastesse, siis walitses neil, nagu kõigil turaani rahwastel, kaks kommet, matmine ja põletamine paralleelselt. Üldine nähe oli aga, et ülem seisus, nii wanemad, sõdurid ja üldse intelligents laskis enese põletada, kuna alamad rahwakihid harrastasid surnute matmist

M. Klompus,
arst.

Isiklikult pooldan ma tingimata põletamist. Ainuke, mis teeb selleks takistusi, on juutide usk. Usulisest seisukohast waadatuna oleks põletamine meil, juutidel, lubamatu, kuid sellele waatamata on wiimasel ajal, eriti haritlaskonnas, leidnud pooldamist enese põletadalaskmine. See on ka loomulik, sest et põletamine matmisest kõigiti hügieenisem ja puhtam on, selle wastu ei saa waielda ükski intelligent inimene.

V. Smetanin,
linna statistikabüroo ja perekonnaseisu ameti juhataja.

Minule isiklikult on täiesti ükskõik, kas maetakse mind, wõi põletatakse. Meie praegu makswad seadused ei tee takistusi kummalegi ja kuidas ta kehaga peale surma toimitakse, see oleneb iga kodaniku enda soowist.

O. Raudvere,
kolonel. Tallinna linna komandant.

Leian, et siiski ilusam on põletamine, kuigi tegelikult oleks see ükskõik, sest mis see minusse enam puutub, mis sünnib peale mu surma. Tuhaurn on aga siiski ilusam mälestus minust kui heuaküngas kalmistul, sellepärast pooldangi põletamist.

A. Veiss,
kehakultuuri sihtkapitali walitsuse arst.

Ei ole mingit kahtlust — põletamine on ainuke moodne surnu „matmise" wiis. Kalmistu on paik, mis ei leia aset tulewiku ühiskonnas. Kõdunewad inimlaibad kalmistul rikuwad wett, raiskawad kasutumalt maad jne. Põletamine on aga täiesti hügieenne. On inimesi, kes tunnewad pöörast hirmu elawalt mahamatmise ja warjusurma ees. On olnud isegi juhuseid, mil surnu nõuab testamendis, et ta haud ühendataks elektrikella abil surnuaiawahiga nii, et kui laip hauas weidigi liigutab, siis kell helisema hakkab. Kui aga inimesel kaob hirm saada elawalt maetud, siis astub ta surmale palju rahulikumalt wastu. Krematoorium kaotab selle hirmu täielikult ja see on weel üheks plussiks surnute põletamisele.

Ilmus trükist J. Mikiveri

Rattasõitja käsiraamat.

Kokku seatud Saksa ins. Krummi ja Bürgeri ja teiste ainetel. Sisuks: Jalgratta tehnika üldine tundmine, korrashoid, parandus kui ka sportlised ja tervisholdlised küsimused.

Hind 75 senti.

Pealadu:

K.-ü. „RAHVAÜLIKOOLI"

raamatukauplused Tallinnas.
Harju tän. 48 ja Jaani tän. 6.

Nõudke kõigist raamatukauplusist!

Laste surmahaigla.

Lübecki haigla, mis ikka enam ja enam kõneainet annab oma rinnalaste sümbaalsete surmajuhtumistega Calmette'i seerumi läbi. Nagu nüüd selgunud, pole laste surmas süüdi prof. Calmette, waid Lübecki enda arstid, kes on seerumiga talitanud lohakalt ja hooletult.

Seni on Lübecki seerumipanemine nõudnud ohwriks juba 38 rinnalapse elu.

Suletud eluraamatud.

Pealkirjad trükitööstuurite haudadel.

Keegi ajakirjanik, reisides mööda Inglismaad, pani tähele hulga huwitawaid pealkirju trükikojaomanikkude hauatahwlitel. Nendest pealkirjadest on näha, et eluaegne kokkupuutumine raamatutega ja kirjanikega ei ole möödunud kasutult neile meestele.

Nii on Bostonis. trükkal John Forsteri haual (surnud 1681) järgmine grawееritud pealkiri:

„Sinu ihu on maetud mulda, nagu wana almanak, mille sisu enam ei tundu afuudse päewauudisena. Ja kuigi su ihu on ammugi muutunud põrmuks, ilmub surnute ülestõusmise päewal selle almanaki uus wäljaanne ilma ühegi trükiweata."

Londonisse on maetud trükikojaomanik Jack Tonson, kelle hauakiri kõlab:

„Möödunud on tema elu wiimane köide, suletud tema kaaned. Pole enam Jack Tonsonit. Nutke, kirjanikud, nutke kartu omad sulged. Teie Tonson, kelle nimi on kriipsutatud maha elawate nimikirjast, ei wiibi enam teie keskel. Trükkige seda wiimast pealkirja tema hauakiwile: „Siin hingab Tonson, kirjastaja ja trükikojaomanik, oodates oma täiendatud ja parandatud wäljaannet."

Weel paar näidet hauapealkirjadest:

„Siin hingab trükkal L. Greedge põrm. Nagu kulunud trükiladu, läks ta ümberwalamisele kes lootuses, et wanast tinast saawad nüüd palju paremad kirjatähed."

„Siin hingab trükkal John Holmi põrm, nagu wana raamatuköide, mis on kaotanud omad kuldkaunistused. Ta sai usside saagiks, kuid usub, et autor waatab teises ilmas uuesti läbi oma töö, mis ilmub siis weel kord, paremas ja nägusamas wäljaandes."

Kummist lumi.

Seniajani saadi ainult keemiliste abinõude waral walmistada hangunud kummimahla, mis saadeti müügile. Nüüd on aga Sumatra saarel leiutatud uus abinõu, mis wõimaldab saada tooresi kummimahla kõwas seisukorras. Uus aparaat koosneb anumast, milles asub toores kummimahl wäga tugewa surwe all ja kiiresti tiirlewast toonusest, millele sattudes kummimahl walgub laialt pisarwihmana, sadades kuuma kuiwatusruumi wäikeste liblekestena. Nii tekib seal peaaegu ehk „lumesadu". Kuiwatusruum on betoonist ja ta pikkus 10 meetrit. „Lumehelbed" kogutakse ja pressitakse pallideks, ning saadetakse siis laewadel müügile.

Bostoni koletis.

Kudne aeg töölislinnaosas. — 27 kadunud koolilast. — Tahtis end tappa purustades wangla.

Mees, kes istus 48 a. üksikkongis.

Massachusettsi osariigis, Ameerikas, lasteti kurjategijad, kes on ära teeninud oma saatuse kergendamist wanglas hea ülalpidamisega, ja keda ei wõi, arwestades kohtuotsusega, lubada tagasi seltskondlikku ellu, — Bridgewateri farmi, kus nad weedawad oma ülejäänud elupäewad küll wangiwahtide kõwa walwe all, kuid kaitsetawad suuremat liikumiswabadust, kui see oli neile lubatud wanglas. Bridgewateri farmis wõimaldatakse neil teha põllu- ja aiatööd.

Keegi Jesse Pomeroy pääsis sinna farmi juulikuul 1929,

nähes seega wälisilma jälle pärast 48-aastast wangistust.

Ta oli nimelt istunud wangis juba 1881 aastast saadik.

Ameerikas teadsid wäga wähesed inimesed, et see mees elas weel üldse. Neil aga, kes mäletawad weel Pomeroy nime, käiwad seda nime kuuldes hirmujudinad üle ihu.

Pomeroy hoidis omal ajal surmahirmus terwet Bostoni linna ja poolt Ameerikat.

Pomeroy oli 16 aastat wana toimides oma jubedaid roime, ja kõigest 17-aastane, kui ta elusajaga langesid juba kinni wangikoja uksed, ja seega on mehe wanadus praegu 66 aastat. 48 aastat weetis ta üksildases kongis, ära lõigatud maailmast ja elust.

1881. aastal toimis ta Bostoni lõunapoolses, proletaarlaste linnaosas, hulga

roime, mille ohwrid olid erandita wäikesed lapsed.

Ta meelitas kõrwale 6—10 aastaseid poisikesi ja tüdrukukesi, tappis neid metsikult, purustades ühtlasi nende kehi, ja sidus nende kaelade ümber tugewad nöörid. Lapsed kadusid ära enamasti koolist koju tulles, ja mõned päewad hiljem leiti nende laibad kas linnast lõuna pool olewas rabas, wõi linna piirkonnas olewate prügihunnikute alt. Mõned purustatud laibad leiti

linnaaeluatatult majawärawate wõi postide külge.

Mõne nädala jooksul olid kadunud mitte enam ega wähem kui 27 koolilast, kuna ärewust linnas suurendas märkija see asjaolu, et keegi ei teadnud, kes oli roimar. Linn jahmatas. Esmalt oletati, et siin tegutseb keegi hullumeelne talitsutamatu tapmiskirega. Tehti ettepaneku politseile, ükski wanem ei julgenud enam saata oma lapsi kooli ega jätta neid tänawale ilma ülewaatajata. Politsei otsis järjekindlalt, kõigil Bostoni tänawatel pandi liikuma alalised patrullid, mille tagajärjeks oli, et koolilastel oli rahu mõni aeg.

Siis tuli juhtumus 12-aastase Albert Prattiga. Selle koolipoisi isa oli jõukas mees ja oli palganud oma teenistusse relwastatud mehe, kes wiis ta poja igapäew kooli ja tõi tagasi. Seda asjaolu märkas wististi roimar, sest wäikese Pratti isa sai warsti peale seda temalt kirja, milles öeldi, et need ettewaatuse abinõud ei aitawat midagi, ja Albert Pratti peetawat juba silmas „bandi" lähema ohwrina.

Ühel ennelõunal juhtuski koolis, et keegi koolipoisteist, nimega Harry Pomeroy, roimar Jesse Pomeroy noorem wend, teatas kooliõpetajale, et wäljas wiibiwat Albert Pratti isa ja ootawat teda. Kooliõpetaja, mitte teades aimata paha, laskis Pratti minna, ja sestsaadik ei näinud enam keegi teda poisikest elusalt. Alles koolaja lõpul, kui relwastatud mees ilmus, nagu harilikult, Albert Pratti järgi, tekkisid kõige esimesed ärewad kahtlused. Surnud Albert Pratt leiti kaks päewa hiljem linna ligidalt rabast, kuna ta laip oli hirmsal kombel purustatud.

Jubedustunne kaswas linna elanikkude keskel, kuid wähemalt silmas politsei siin selgelt

roimari esimesi jälgi.

Juba kooliõpetaja, kes toimis esimesena Harry Pomeroy ülekuulamist, aimas tõde. Harry Pomeroy ütles, et wäljas olewat olnud keegi must mees, kes olewat käskinud öelda, et wäljas ootab Albert Pratti tema isa. See tunnistus, mis oli silmnähtawalt wälja mõeldud, ei äratanud usaldust, ja kahtlus langes kohe Harry Pomeroy wanema wenna Jesse peale. See oli tige, wäikese ja kinnise iseloomuga. Ta wälimus oli eemaletõukaw, ja ühel silmal hall laik, mille tõttu teda nimetati „Walgesilmaliseks". Ülemine huul oli tal ülespoole. Nooremad poisikesed wihkasid ja kartsid teda, ja kaebasid ühtlasi, et Jesse Pomeroy olewat neid alati piinanud ja waewanud. Kooliõpetaja Barnes hakka Jesse Pomeroy'd silmas pidama samast hetkest, mil kadus saladuslikult 12-aastane Albert Pratt.

Jesse Pomeroy wiibis weel wabaduses mõni päew, kuna ei olnud mingeid andmeid tema süüdistamiseks.

Ühel hommikul aga ilmus koolimajja politseiinspektor, kel oli kaasas 10-aastane poisikene William Barton. Nagu poisike jutustas, olewat ta mänginud wäljas, kuna ta kallale tunginud seal suur, inetu poiss, kes olewat tahtnud maha kiskuda seljast ta riided ja siduda teda kinni telegraafisamba külge. Poisikesel õnnestus aga ära joosta.

Kui poisikesele näidati Jesse Pomeroy'd, hüüdis ta, silmates Jesset juba eemalt, hirmunult: „Seal ta on! Ärge laske teda minu ligidale!"

Jesse Pomeroy paigutati wangla. Hirmus saladus oli selgunud. Roimar tunnistas oma süü üles külmalt ja ükskõikselt, tähendades sinna juurde jubedalt:

„Wõite mind puua üles, kui tahate! Mulle on see ükskõik!"

Jesse Pomeroy isa oli wäikene ärimees Bostonis, ja oli meeleheitel, saades kuulda oma poja jõledatest tegudest. Tema äri nurnek oli lõppenud tunnipealt. Roimari ema aga hoidis wäga oma poja poole ja tegi kõik ta heaks kuni wiimase wõimaluseni, ja wiis pojale isegi seadusteraamatud wangikotta, et poeg wõiks end tarwilikult ette walmistada oma kaitsmiseks. Jesse Pomeroy ise awaldas kogu aeg arwamust, et ta ei ole wastutaw oma roimade eest, ja olewat oma talitsutamatu kire ohwer. Wangiwahtidele seletas ta, et surmab nad kord suure lõbuga, kui „juhtub" tulema tapmiskire hoog. Sedasama seletas roimar ka wannutatud meestele. Tema ema püüdis kogu aeg tõendada, et ta poeg olewat waimuhaige, ja tõi muidki waimuhaige juhtumusi ette oma perekonnast.

Eksperdid tunnistasid Jesse Pomeroy waimuhaigeks, ja nii sattus roimar esialgu hullumajja,

hoolimata sellest, et märatsew rahwahulk kohtuhoone ees nõudis talle surmaotsust.

Ühe aasta pärast juhtus arusaamatus, mille tekitamises olid suuresti süüdi sealsed ametiwõimud. Jesse Pomeroy tunnustati terweks ja lasti wabaduse. Tema isa, keda wäga üllatas see ametiwõimude otsus, ei tahtnud poega enam wastu wõtta, waid arwas palju soowitawamaks jätta teda waimuhaigete rawilasse, kuid Massachusettsi kuberner Growes seisis tugewasti wastu sellele arwamusele. Jesse Pomeroy ema wõttis aga oma poja kodus wastu kahel käel.

Mis nüüd pidi tulema, ei lasknud oodata end kaua. Jesse Pomeroy elas oma wanemate kodus umbes ühe aasta, ja hakkas aitama wanemaid nende wäikeses kaubapoes. Ühel päewal, kui kogu perekond oli läinud maale, jäi Jesse Pomeroy üksinda poodi kauplema. Selle aja sees tuli kauplusse wäikene tütarlaps Alice Curran, et osta mõnda asjakest. Sest peale ei läinud aga tütarlaps enam tagasi oma koju ja jäi kadunuks. Wanemad otsisid teda taga ilmaaegu. Järgmisel suwel aga tõmbas sama maja hoowis, kus asus Pomeroy'de äri, majaelanikkude tähelepanu enda peale prügihunnik, mis lewitas pööraselt halba lõhna. Järele waadates leiti prügihunniku alt

12 lapse laipa —

kõik nähtawasti Jesse Pomeroy uued ohwrid. Roimar arreteeriti uuesti, ja ta tunnistas muuseas ka üles, et on meelitanud poe kõrwaltuppa ja tapnud seal Alice Curranti. Rahwahulk, kes märatses wangla ees, kuhu toodi noor roimar, tahtis kiskuda roimarit tükkideks. Ka tungis rahwahulk kuberner Grawesi kallale, ja see oli sunnitud põgenema Bostonist öösel.

Kohtuhoone ette, mille seinte wahel arutati Jesse Pomeroy süüteoasja, toodi terwe rügement sõdureid, et kaitsta roimarit rahwa omakohtu eest. Roimar jättis wastiku mulje oma wälimusega. Tal olid pikad, tugewate lihastega warustatud käed, nagu ahwil, ja ta pahem silm sarnanes kala silmale. Küsimustele wastas ta ettewaatlikult ja järelmõtlikult, ja andis wahel ka pikemaid wastuseid. Nüüd ei tunnustatud teda enam waimuhaigeks, ja

ta mõisteti poomissurma.

Tema kaitsjatel aga õnnestus hoida ära selle kohtuotsuse täidesaatmist. Nad awaldasid protesti, seletades, et kohus on teinud oma otsuse mitte arwestades psühhiatrite arwamusega. Kõrgem kohus muutis surmaotsuse siis ümber eluaegseks wangistuseks.

Roimar paigutati Charlestoni wangla.

Mul polnud ka seal tööl waguralt, wiiwis hoolega Wile käsile, ja tänu hea käitumisele eest wõimaldati talle mõnesuguseid soodustusi.

Kuid Jesse Pomeron ema ei jätnud lakkamata üheski wõimalust oma poja wabastamiseks. Kord leidis ema temale kaitsja, kuna wangla wõimud olid erewaatlikud käsitelt, et läbi uurida põhjalikult seda paberit, enne kui see anti kätte Jessiele. Koogi sisemusest leiti mõned terasriistad.

Toimar wertis oma aega suuremalt jaolt raamatute lugemisega.

Üks teine kord palus ta, et talle lubataks istumiseks wehme leentool, kuna tal olewat walud seljas. Ewriaamise korral wõiwat ema saata talle tooli. Luba saadi, ja tool, mis jõudis wanglasse, otsiti piinlikult läbi, kuid ka juures ei leitud midagi kahtlast. Alles hiljem, kui wahurid tahtsid tonda tooli Jesse Pomeroy kongi, märkas üks nendest, et tool, mis oli kaua seisnud päikese käes, oli käinud kleepiwaks. Üks osa toolist oli mahagonisti wärskelt lakitud. Lähemal järelwaatusel selgus, et

tooli põhi oli seest õõnes.

Tooli sisemusest leiti saag, wiil, nuga ja haamer.

Ewaarmastus oli piiritu, kuid ei suutnud oddata Jessiet wanglast.

Jessie emale keelati kõwasti ära weel midagi oma pojale wanglasse järgi saata. Kuid nüüd tulid Jessiel teised mõtted. Ta teietas wangiwahtidele, et olewat leidnud uue elukutse — *kirjaniku*, ja palus omale mõned wäikeed tööriistad selle walmistamiseks. Talle anti mõned tööriistad ja wabrikutööd, kuid ühelasi peeti ka tegewust hoolsalt silmas. Ta kraapis mõne aja wiisilt elementi ja graniidi oma wangla seintest, mis oli kõwa kui teras. Töö edenes hirmus wiisilt, kuid edenes siiski. Kõik mahawariseenud riemendi segas ta lewwatuguaga ja peitis alla. Tal õnnestus wiimaks kanguneda lahti üks graniidiplokk ja põõweda gaasitoru juurde. Ta puhustas gaasitoru, ning gaas woolas sisedes ta kongi. Jessiel oli ülesainus tuletikk, mida ta oli hoidnud kui kallist warandust, ja sellega süütas ta nüüd põlema gaasi.

Wanglas oli kuulda tugew plahwatus,

meeletud hüüded kajasid igast kongist. Mitu wangi põlesid ära elusalt. Jesse Pomeroy enesetapmise katse aga ei õnnestunud siiski. Plahwatusjõud paiskas ta läbi tema kongi ukse, ning ta leiti maas lamamast wangla koridoris, ning ta oli saanud raskeid wigastusi.

Selle peale wiidi Jessie ülekuulamisele. Ta awaldas ainult kahetsust, et olewat tõmmanud kuid liig tuttu. „Oleks ma wiiwitanud weidi kauem," ütles ta, „oleks lennanud õhku terwe wangla!"

Pomeron paigutati nüüd uude Charlestoni wanglasse, kus talle tai oleks see „kurjategijate au", et talle ehitati seal eriline kong, mis hoidis taitsa ära kõik ülatused.

Alles nüüd, 66-aastasena, saab toimar jälle wõõliti näha wabadust, mille järele ta on wiisalt, kuid tagajärjetult püüdnud kogu eluaja.

Jazzi isa otsimas.

Kust sai jazz oma nime? — Maailma esimene jazz-band.

Kust on saanud jazz oma nime, ei teata enam, waid tõe asemel liiguwad praegu mitu wersiooni. Kord elanud Põhja-Ameerikas neegri muusikamees Charles, keda nimetati lühendatult „Chas", ja tema nime järgi olewatki hiljem ristitud sünkoopilist muusikat praegule jazzi kujul.

Ühe leksikoni andmetel olewat aga jazz saanud oma nime hoopis teisalt. Memphises, Tennessee osariigis, tegutsenud kord muusikakoor — mustanahaline trio, mis koosnes trummimehest, banjo mängijast ja laulijast. See muusikakoor nimetas end „Jakaß Band".

Kolmas wersioon kõneleb, et

jazz on saanud oma nime rändawatelt klawerimängijatelt,

kes liikusid 20. aastasajal Mississippi jõe piirkonnas, käies ühest lõrtsist teise ja lõbustades whiskyga uimastatud rahwast oma muusikaga. Oma ettekandeid tegid nad eriti algupäralisteks sellega, et nad mängu ajal kloppisid wastu klawerit, lõid wastu pedaale, ja lasid wahetewahel kuulla kuuldawale naeru ja hõiskumist. Oma kummaliste riietustes nägid need pruuninahalised klawerikunstnikud wälja ehk klounidena ja nende nalja salliti igalpool heameelega. Üks kuulsamatest nende seast, kes mõistis omale teha nime, oli tegi Jasbo Brown, keda rahwas elustas ühtelugu hüüetega: „Weel kord, Jasbo! Weel kord!" Ja sellest „Jasbo" nimest olewatki saanud „jazz".

Üks inglise suurem leksikon tunnustab aga fantastilisteks kõik need oletused. „To jass" ehk „to jazz" olewat aegsõna, wäga sagedasti tarwitataw mõnel pool Ameerikas, ja tähendawat lihtsalt naljategemist. Ei olewat mingi ime, et New-Orleansis esmakordselt esiletulnud ekstrawagantne muusika sai omale selle järgi nimeks samuti „jazz".

Jazz on tekkinud neegrite waimulikust ja ilmalikust muusikast. Mustanahaliste kunstil pole weel seljataga pikemat arengukäiku, ja seepärast pole ta suutnud luua midagi tõsisemat. Jazz on disharmooniline muusika ja paljud peawad teda sellepärast muusika parodiaks, kuna aga moodne sünkoopiline, wäärtuslik muusika wäärib nende arwates tõsist tähelpanu.

Juba 19. aastasajal wõtsid neegrid oma muusikaliste ettekannete juures abiks kruusid,

ämbrid, sarwed jne. 1915. aastal mängisid New-Orleansis jazzi aga ka juba kohwanoolised orkestrid. Chicagos oli juba 1916. aastal hulk orkestreid, kes nimetasid endid „jazz band".

Esimesed jazzi komponistid olid ilma hariduseta ja mängisid klawerit lihtsalt kuulmise järgi, ega osanudki nootides üles tähendada oma helitöid.

Üks neegerkirjanik kujutas wäga tabawalt wahet Aafrika neegrite waimuliku ja Ameerika neegrite ilmaliku muusika ja tantsu wahel. „Usulises tantsus," ütleb ta, „liiguwad peaasjalikult kere ja pea; ilmalikus tantsus aga töötawad kõige enam käed-jalad. Pärisorjusest wabastamine on annud wabaduse kätele ja jalgadele, ja see rõõm ilmutub end nüüd neegrite tantsus."

Uued arwud New-Yorgist.

New-Yorgi linna piirkonnas elab praegu 6.000.000 elanikku, kelle seas on wälismaalasi üle 2 miljoni.

New-Yorgis on telefone enam kui Londonis, Pariisis, Berliinis ja Roomas ühtekokku. Kinosid ja teatrimaju on 2000. Iga 51 minuti sees saab walmis uus hoone ja iga 10 minuti jooksul awatakse uus ärietwõte. Saabatsed sünniwad keskmiselt iga 13 minuti tagant, iga 6 minuti sees jõuab pärale uus emalebanil ja ... iga 17 minuti testes sõidab auto surnuks ühe inimese.

Wiimasel aastal on New-York suitsetanud 119 miljonit paberossi, seega 13 miljoni wõrra rohkem kui eelmisel aastal. Alkoholitarwitamise kohta puuduwad andmed, kuna seda ei ole seal ametlikult. Kuid siiski arwatakse, et New-York pole loobunud ka siin oma peahpõõrituwatest arwudest.

Needmise õudus.

Kas needusel ja wandel on mõju? — Waarao haua saladus.

Ungari naine ja Franz Josef.

Egiptuse kuninga Tutanah-Amoni hauast leidsid uurijad, lugedes haua pealkirju, järgmised raskeid sõnad:

„Röõwel, kui peaksid julgema tülitada elatanud kuningat tema rahus, siis ajagu maawaim sind wälja sinu ihust."

Teadusliku ekspeditsiooni liikmed ainult naeratasid, lugedes seda „waarao needust". Kas wõib olla sel needusel, nüüd kus on juba möödunud mitutuhat aastat, weel mingit tähendust, wõi koguni mõju? Ennem mõjus needus wististi. Sest siis oli rahwa seas wäga lewinud ebausk, et iga õnnetu juhtumus wõi äkiline surm on kas needuse wõi üleloomulikkude jõudude töötamise tagajärg.

Tänapäewal elab aga ainult mälestus sellest ebausust.

Kuid siiski, kui lord Carnavon suri mõned nädalad pärast Tutanah-Amoni haua awamist, ja warsti järgnes talle teise ilma ka sir Archibald Douglas Reid, tuli igaühele jälle selgesti meelde see waarao needus. Näis, nagu oleks ta täitunud täpselt. 19 meest nende seast, kes olid wõtnud osa waarao haua wäljakaewamisest, kaotasid lühikese aja kestes mitmel ja wahel koguni saladuslikul kombel oma elu. Neil juhtusid kõiksugu õnnetused, ja mõned nendest lõpetasid oma elu ise. Ja nüüd, mõni päew tagasi, Londonis kukutas end oma elukorteri aknast alla 78 aastane lord Westbury, jättes maha kirja, mis algab järgmise mõttemapanewa lausega:

„Ma näen tonte! Ma ei kannata seda enam wälja! Ma ei kannata enam seda needust!"

Lord Westbury oli Tutanah-Amoni needuse kahekümnes ohwer ...

See asi tekitas tähelpanu ja ärewust. Waarao needus lehwitas weel kord wägewalt oma musti nõiatiibu ajajärgus, mis arwas enese juba olewat wabanenud täielikult igasugusest ebausust.

Üheksandal aastal enne Kristuse sündi läks Drusus oma sõjawäega üle Elbe jõe. Sõdurid olid surmani wäsinud ja tüdinud sest igawesest kolamisest mööda germaani metsi ja ohtuid soid, igatsesid itaalia päikese, lõunamere ilu, oma naiste ja laste järgi. Kui Drusus ühes kõrgemate sõjawäelastega oli jõudnud Elbe jõe teisepoolsele kaldale,

nägi ta oma ees äkki ühe wiletsat nõiamoori,

kes wehkis kätega, pomisedes arusaamatuid sõnu. Germaanlane, keda oli Drusus enesele kaasa wõtnud tarwilikuks teejuhiks ja tõlgiks, seletas:

„Ta needs sind

ja sinu sõjawäge! Mitte iial ei tungi ükski roomlane kaugemale Germaaniasse!"

See needus ei jäänud teadmatuks ka Drususe sõduritele. Need hakkasid wäsjama, nõudes silmapilkset tagasipööramist sõjakäigult. Drusus pööras ümber. Ja germaani nõiamoori needus teostus Drususe sõdurite nähes: Drusus suri, kukkudes maha oma hobuselt.

Aastal 1867 oli suur juubeldus ungari pealinnas Ofenis. Keiser Franz Josef krooniti ungari kuningaks. Sealjuures leidis aset wanaaegne tseremoonia: müriseiwa oreli saatel awanesid kirikuuksed, keiser, kandes kroonimismantlit ja krooni, astus alla trepist ja asus hobusele. Ta ratsutas tasakest üle kogu kirikuplatsi, jõudis sinna ülesehitatud „kuningakünkale"

ja tõstis pidulikult üles oma mõõga, et lüüa sellega kõigele neljale poole,

andes sealjuures pühaliku, sümboolset tõotust: „Tahan kaitsta Ungarit iga waenlase wastu."

Rahwas waatas sündmust pealt hingamist tagasi hoides.

Seal tõusis aga järsku üles aadlitetribuuni esimestest ridadest

keegi mustas siidirõiwes naine,

hüüdes kõwa häälega, mida oli kuulda üle terwe platsi: „Kuningas! Mõtle 13 Aradi mehe peale! Kolmteist meest peawad surema!"

Siis wajus naine minestusse. Ja nagu kulutuli käis sõnum üle platsi: surmatud kindral Damjonichi lesk needis keisrit! Sellest kõneles kogu linn, kogu maa.

Austerlased, sattudes raskesse seisukorda Ungari wabadussõitluste ajal, said abi wenelastelt. Vilagose juures peeti lahing, milles tulid wõitjaks wenelased. Ungarlased andsid alla, tingimusega, et nende wäejuhtidele kindlustataks täielik puutumatus. Wenelased tõotasid seda, kuid hiljem ei täitnud nende lubadust austerlased. Nad mõistsid surma kolmteist ungarlaste kõrgemat sõjawäelast, ja seal hulgas ka kindral Damjanichi. Franz Josef lükkas tagasi surmamõistetute armuandmise palwe, ja nii hukati need 13 meest Aradi lähedal.

Ungari rahwas räägib weel praegu, et see needus, mis öeldi wälja Franz Josefi kuningaks kroonimise päewal, on toonud hiljem Franz Josefile ja tema perekonnale kaela hulga õnnetusi. Hoowiballi ajal Ofenis põles ära üks keisri sugulastest, kelle piiritusseaparaat oli plahwatanud lokkide tegemisel. Keisri wend Maximilian lasti maha Mexikos. Üks tema järeltulejatest, Johann Salvator, puhkab ookeani põhjas. Keisri onupoeg Wilhelm sai surma, kuna tema paiskas maha hobune. Ertshertsog Josefi poeg Ladislaus laskis enese kogemata maha jahil. Keisrinna õde, Alenconi hertsoginna, põles ära heategewa peo ajal Pariisis. Keisri teine onupoeg, Bayeri Ludwig, suri hullumeelsena. Keisrinna Elisabethile pisteti Genfis oda rinda. Tema poeg Rudolf tappis enese. Ja lõpuks

sai õudse surma Austria troonipärija Franz Ferdinand

ühes oma abikaasaga Sarajewos.

Needus?

Needus tsaari kroonimise ajal on tuttaw ka wene rahwale. Sel ajal, kui krooniti Moskwas wenelaste wiimast tsaari, ootas wäljas palee ees suur rahwahulk. Jagati kingitusi. Püüdes lähemale saada, hakkas rahwas rüselema. Et wõita ruumi, olid paljud kraawid kaetud laudadega, mis aga ei pidanud wastu, ja mitmedsajad inimesed langesid kraawidesse. Üldise hädakisa keskel jooksis keiserliku rõdu ette keegi noor naisterahwas, hüüdes:

„Tsaar ja tsarinna! Kolm! Wiimased walitsejad olete te wene troonil! Peate surema wiletsuses!"

Ja nad surid wiletsuses. 1917. aasta rewolutsioon tõi surma kogu keisri perekonnale.

Huwitaw juhtumus, mis näitab, et needuse mõju on ka suggestioonil, oli paljude aastate eest Brüsselis. Ühes eeslinna warieteeš esines keegi köietantsijanna, kuna kõik oli tõmmatud üle publiku peade. Sel silmapilgul, kui daam hõljus rahulikult üsal köie keskpaigas, et teha seal karbetawat trikki ilma tasakaalu kirmita, tõusis all äkki püsti üks naine, ja wahtis üksisilmi ülespoole. Köietantsijanna, nähes neid tungiwalt oma poole sihitud silmi, sattus segadusse ja kukkus, pea ees, publiku sekka. Nüüd tõusis keegi mees üles, karjudes nagu hullumeelne, ja näidates: „Minu naine — nõid! Ta on ta ära neednud! ..."

Kust on pärit „sigariwöö"?

Sigarid warustatakse teatawasti, kui neid saadetakse müügile, wäikese paberiribaga, mis asub wööna iga üksiku sigari ümber. Keegi sigarite harrastaja on nüüd wanade dokumentide põhjal toiminud uurimust selle „sigariwöö" päritolu selgitamiseks, ja on sealjuures teinud kindlaks järgmised asjaolud. Hawanna daamidel oli kord kombeks esimese sõrme abil eemaldada tuhka oma põlewate sigarite otsast, ja et seal juures mitte põletada oma sõrme, mässisid nad ümber oma sõrmeotsa wäikese paberitükikese. Keegi kawal sigaritewabrikant, tundes seda daamide kommet ja tahes ühtlasi teha enesele head reklaami, warustas oma sigarid sarnaste paberitega, mässides neid iga üksiku sigari ümber. Iludused ostsid neid sigareid heameelega, kuna neile tarwilik paberitükikene oli siin hästi käepärast. Sama hakkasid wiimaks aimama järele ka kõik teised sigariwabrikandid.

Mispärast shotlane abiellus.

Keegi shotlane, kes oli kihlanud end ühe tütarlapsega, andis oma pruudile, nagu kord ja kohus, kihlasõrmuse.

Warsti peale seda aga loobus shotlane mõnesugustel põhjustel oma kihlusest, ja hakkas nõudma tüdrukult sõrmust tagasi.

See polnud aga sugugi kerge asi. Tüdruk hoidis wisalt kinni sõrmusest, ja ükski meelitus ega wägiwald poleks enam suutnud saada kätte seda kuldwõrukest tema sõrmest.

Nähes nüüd, et sõrmust nii kui nii enam tagasi ei saa, ja raha, mida sõrmus maksma läinud, oli nagu aknast wälja loobitud, — muutis shotlane jälle oma arwamist, ja abiellus nüüd selle tüdrukuga.

Wastutaw toimetaja O. Soots.

O.-ü. „Waba Maa" kirjastus ja trükk Tallinnas.

Praegu on õige aeg „Rahwaleht'e" tellida 15. juunist.

SEINAPAPPI

IGAS PAKSUSES

K.-Ü. „RAHVAULIKOOLI"

KAUPLUSED TALLINNAS

Harju t. 48, omas majas, tel. 24-49, Vana-turu 6, pangamajas, tel. 6-66.

Tutwust

soowib tõsises mõttes keskealine meesterahwas, majade ja ari omanik, sümpaatse wälimuse, jõuka, lasteta lese ehk preilidega wõi talutütardega, wan. 25—35 a. wiisakate ellusommetega. Kirjad saata sit. „Jõukas perenaine".

25 a. noormees soowib

tutwust

preiliga 17—23 a. kellel soow on hea selthline olla ja koos sumet kaasa elada. Kirjad sit. „S. A."

Unistan,

kuid loodan head, hingelist meessõpra. Sit. „Naiskunlutaja".

Noormehed, kus wiibite? Noor preili soowib

kirjawahetust

igawuse tõttu. Kirjadele palun postmark kaasa lisada ja soowitaw ka päewapilt, kuid mitte nõuetaw. Kirj.: Ambla, Matspeti kpl. Ella Järw.

Wärskeid

maikellukesi

ostab hea hinnaga rohukauplus

„EPHAG" A.-S.

Harju tän. 41.

Imeodawalt ja hästi ostate omale jalanõud

Estoking Tallinn

praakjalanõude-kauplusest,

vabriku majas, S. Tartu mnt. 61-c, Lembitu tän. nurgal (trammipeatus).

25 a. neiu, 1 milj. kinnisvara omanik, soowib tõsist

sõprust

sümpaatse, jõuka härraga linnast ehk maalt, wan. 25—35 a. Kirjad, soowitaw päewapildiga, kuni 22. juunini sit. „Stella".

„Rahvaleht" on ajaleht kõigile!

Kes otsib truud kaaslast hea, tugeva, nägusa

ja kerge jooksuga talgratta näol see leiab neid üllirohkes valikus meie juures. Parima kõlaga on nimed nagu:

Wanderer, Diamant, Swift ja Hopper.

Lähemalt hinnakirjest. Soodsad osamaksutingimused. Kirjalik vastutus.

LIER & ROSSBAUM

Tallinn, Viru tänav 7-b, osakond Haapsalus: Karja t. 17, K.-m. U. Selg.

Wäljast sõitnud kuulus

hiromant-psükomeetrik

selgitab tõetruult elu saladusi ja annab head nõu juhtumustes. Hollandi tän. 40—2, Narwa mnt. lähedusel.

Kuulus hiromant Ruth.

Rüütli ja Harju tän. nurgal nr. 32, k. 11. Sissekäik Rüütli t. Otsustan saatust käejoonte, käekirja ja päewapildi järele. Wastuwõtmine ärip. k. 10—7 ja pühapäewal 2—4.

Kes tahab

olla waesele ja kurwale 27 a. noormehele selles elus abiks ja õigelaseks sõbraks. Kirj. sit. „Üksildane".

Haritud noormees soowib

tutwust

meeldiwa neiuga, kel' jatkuks aega ka suwitamiseks Pärnus. Palun kirjut.: Pärnu, pl. nr. 5 „N. N." all.